

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 27

Murska Sobota, 12. julija 1956

Cena din 10.—

Delo komisije za družbeno upravljanje pri Okr. odb. SZDL

Za natančnejše proučevanje problematike v podjetjih in ustanovah

Letos spomladi je bila pri OO SZDL ustanovljena komisija za družbeno upravljanje in to z namenom, da bi podrobneje analizirala pojave v družbeno-upravnih organih in svoje zaključke predala OO SZDL, ki bi potem nadalje sam ukrepal. Tem nalogam primerno je bila sestavljena iz devetih članov. Toda kmalu se je pokazalo, da bo njeno delo mnogo širše kot je bilo

mišljeno prej in da ne bo samo nek pomožni organ, ki bi posredoval le gotove podatke in analize, temveč bo morala s pomočjo OO SZDL skrbeti za strokovno vzgojo članov družbeno upravnih organov in zaradi tega se je komisija razširila še za sedem članov.

S problematiko posameznih področij se ukvarja sedem podkomisij, poleg teh pa so še v vsaki občini posebne občinske komisije. Prejšnji petek, 6. julija je bil en prvih sestankov komisij in predsednikov občinskih komisij. Na sestanku so razpravljali o dosedanjem delu podkomisij, poleg tega pa so sestavili program bodočega dela. V razpravi so predvsem ugotovili, da so družbeno-upravni organi vse preveč prepuščeni sami sebi, posledica tega pa je, da se večkrat v svojem delu tudi ne znajdejo. Zato se zgodi, da tak upravni odbor »zadrema« kar za nekaj mesecev, drugod pa sploh ne pride do besede. Sicer pa je takih pomanjkljivosti precej. Temu je v veliki meri vzrok premajhna strokovna sposobnost in zato so na sestanku sklenili, da bodo s predvidenimi seminarji za člane raznih upravnih in drugih družbeno-upravnih odborov pričeli takoj, čeprav so ti poletni meseci deloma neprimerni in so zaradi tega ponekod (n. pr. v M. Soboti) hoteli s predavanji pričeti šele septembra.

Ena glavnih nalog komisije pa bo še nadalje načrtno proučevanje in analiziranje družbenega upravljanja, kajti analize so osnova za

uspešno delo in zato tudi neobhodno potrebne. Tako bodo občinske komisije že do 10. avgusta analizirale povezavo občinskih odborov z organi družbenega upravljanja, doslej so že analizirali delo šolskih odborov, občne zbornice kmetijskih združenj in delavsko samoupravljanje. Glede teh analiz pa so ugotovili, da so večkrat prehitro narejene in veče ali manj le statistične in da se bo potrebno v bodoče bolj temeljito poglobljati v problematiko posameznih podjetij in še bolj skrbno seznanjati z odnosi, ki vladajo med organi delavskega samoupravljanja in upravnim osebjem. Isto velja tudi za vsa ostala področja družbenega upravljanja.

Ob koncu so še sklenili, da bodo posamezne podkomisije s pomočjo občinskih komisij še natančneje proučile posamezna področja in tudi izdelale podrobnejši program svojega dela.

S. B.

Končno: vsaj zadnji dnevi so zares poletni. Vroče sonce opravlja svoje tudi na poljih. Zito dozoreva. Prej zelene ploščadi so vedno bolj rumene. Pa bodo naši žanjci spet nabrusili kose in srpe in se podali v rumeno morje, pa bo spet veselje na njihovih obrazih, če bo klasje težko

(Foto Kološa)

SREČANJE VELIKEGA POMENA

Med pomembnimi gosti, ki jih to leto sprejemamo v Jugoslaviji, je tudi predsednik egiptovske republike, polkovnik Naser. V našo državo je prispel prav danes in je s tem ornil obisk predsednika republike, maršala Tita, ki je obiskal Egipt v lanskem, oziroma letošnjem letu. Istočasno bo prišel za nekaj dni v Jugoslavijo tudi predsednik indijske vlade Nehru, ki se bo sestal s predsednikom Titom in predsednikom Naserjem. Ta trojni sestanek državnikov, ki se zavzemajo za miroljubno sožitje med narodi, bo gotovo velikega pomena.

Polkovnik Naser je človek, ki uživa največje simpatije egiptovskega ljudstva. Kot eden največjih pobornikov za neodvisnost svoje države, ima polkovnik Naser velike zasluge za to, da je odstranil tuje sile v svoji državi, ki so dolga leta tlačile njegov narod. Zato je popolnoma razumljivo, da je ljudstvo Egipta posebej na njegovi strani in da v celoti podpira politiko, ki jo vodi.

Sele letos so odšle zadnje angleške čete iz Egipta, čete, ki so »čuvalce« Sueški prekop. To je bil največji praznik za Egipt. S tem je bila odstranjena zadnja ovira na poti neodvisnosti Egipta, na poti k mirni izgradnji države, dolga desetletja tlačene od domačih in tujih reakcionarjev. Kako je predsednik Naser priljubljen v svoji državi, zelo nazorno ilustrira dejstvo, da je na zadnjem referendumu, ki je bil v mesecu juniju, dobil veličansko število glasov svojih volilcev. Nesporna večina — dobil je štiri in pol milijona glasov — je najlepši dokaz, da se egiptovski narod docela strinja s politiko, ki jo je uvedel in jo vodi predsednik Naser še zdaj.

Istočasno, ko so volili predsednika republike, so egiptovski volilci glasovali tudi za novo ustavo. Kakor za Naserja so tudi za novo ustavo našli skoraj štiri in pol milijona glasov. Po glasovanju je ljudstvo šlo na ulice, posebno v glavnem mestu Kairu, in navdušeno manifestiralo za Gamala Abdela Naserja.

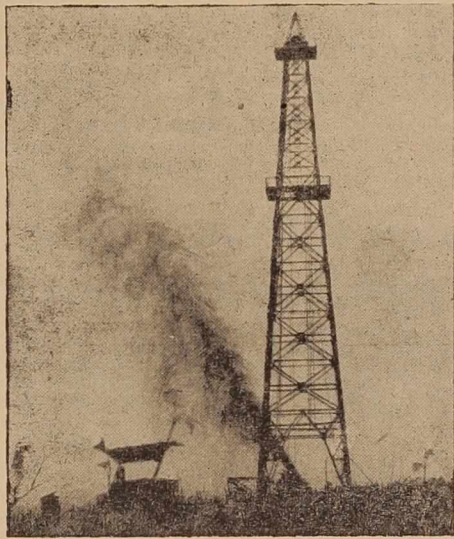
Jeseni bodo Egipčani izvolili svoj parlament, ki bo najmlajši parlament na svetu. Razvoj, ki ga v svoji državi pospešuje zlasti predsednik Naser, gre brez dvoma v napredno smer. Posebnega pomena za to smer je tudi dejstvo, da Egipt zavzema v Arabski ligi pomembno mesto, tako da je lahko njegov vpliv na ves mohamedanski svet zelo važen in v določenih primerih tudi odločilen.

ODSLEJ VEČ BLAGA NA KREDIT

Odslej bo mogoče dobiti potrošniški kredit tudi za motocikle, šivalne in pisalne stroje, lovske puške, hladilnike, sesalce za prah, pralne stroje, umetniške slike in kipe, gradbeni, sanitarni, vodovodni in elektroinstalaterski material.

Na triletno odplačilno dobo bo mogoče najeti kredit za nakup pohišiva in glasbil, ako bo kredit presegal višino šestmesečnih prejemkov prosilca. Za pohišivo in glasbila bo mogoče dobiti tudi dveletni in enoletni kredit, če bo zahtevana vsota med dvomesečnimi in šestme-

O težko pričakovani erupciji nafte v ortini F-6 na Filovskem bregu smo že poročali v našem listu. Zdaj pa še na sliki pogledajte, kako močno je bruhnila naša »prijateljica« na plan iz pomurskih zemeljskih nedrij.

Pomursko gradbeništvo v luči soboškega SGP »Sograd«

Gradbeništvo v našem okraju je bilo z novo gospodarsko usmerjenostjo postavljeno predvsem pred dva problema: zmanjšal se je obseg

sečnimi prejemki, oziroma, če ne bo presegala dvomesečnih prejemkov.

Na dve leti in pol bodo odobraval kredit za nakup radioaparata, motociklov, koles, lovskih pušk, šivalnih in pisalnih strojev, električnih in navadnih hladilnikov in štedilnikov, sesalcev prahu, strojev za pranje in še nekaterih predmetov za potrebe gospodinjstva.

Kredite za nabavo tkanin in obutve in drugega industrijskega blaga bodo še nadalje dajali za leto dni.

investicij, na drugi strani pa je bilo treba upoštevati tudi nekatere načelne smernice v zvezi s povečanjem produktivnosti in zmanjševanjem materialnih stroškov. Kakšne so trenutne težave, ki pa ne izključujejo določenih uspehov, je mogoče videti pri murskosoboškem Sogradu, ki je največje gradbeno podjetje v Pomurju.

Norme so dober pokazatelj produktivnosti

Predvidene investicije v okraju so narekovele podjetju predvsem nekoliko manjši delokrog. Trenutno je zaposlenih 160 delavcev, znatno pa je bil skrčen tudi upravni aparat. Nekoliko težje je bilo s povečanjem produktivnosti dela. S temi stvarmi je imel precej posla

Iz naše kreditne problematike: Utrjevanje komunalnih bank se kaže predvsem v kreditnih odnosih do gospodarskih organizacij

Pred nekaj dnevi je bilo v Kopru posvetovanje predstavnikov komunalnih bank Slovenije. Na tem posvetovanju so razpravljali predvsem o vskladitvi odnosov med komunalnimi bankami in Narodno banko, o ustanovitvi centrale komunalnih bank, ki bi urejala poslovne stike med podružnicami, ter o nekaterih problemih kreditiranja podjetij.

Dosedanji sistem kratkoročnega kreditiranja predstavlja enega izmed problemov v našem gospodarstvu. Odkar je Narodna banka uvedla večjo kontrolo nad dodelje-

vanjem kreditov, so se pojavili v praksi predvsem primeri medsebojne nepravilnosti pri kreditiranju podjetij. To medsebojno kreditiranje je bilo pogostokrat odraz nekaterih nepravilnosti v načinu kreditiranja, pogostokrat pa se je izrodilo tudi v nezdravo skrajnost, ki je ogrozila splošni sistem kreditiranja in s tem tudi stabilizacijo trga.

Novoustanovljene komunalne banke v našem okraju so bile že v kaj kratkem času prisiljene, da so vse gospodarske organizacije pravilno vključile v mehanizem kreditiranja. Tu in tam so se še sicer pojavljale posamezne nepravil-

nosti, vendar je uspelo komunalnim bankam urediti vprašanje kreditiranja vsaj v glavnih potezah. Doslej je bil še najbolj z življenjskimi potrebami skladno rešeno vprašanje kreditiranja v trgovini. To se bo brez dvoma odražalo tudi v večji izbiri potrošnega blaga istočasno pa bo v nekaterih primerih vplivalo tudi na cene.

Pri dosedanjem poslovanju komunalnih bank je mogoče ugotoviti tudi nekatere težave, ki se nanašajo predvsem na formiranje sredstev za kreditiranje. Doslej je bilo n. pr. od sredstev hranilnih vlog namenjenih za splošna kreditna sredstva komunalne banke samo 20 odstotkov, dočim je šlo ostalo kot depozit pri Narodni banki. Po najnovejših določilih pa bo odstotek depozita znatno nižji, kar bo sprostil dokaj doslej vezanih sredstev.

Ekspeditivnost plačilnega prometa in težave v poslovanju

Med nekaterimi organizacijskimi vprašanji komunalnih bank je važno predvsem vprašanje ekspeditivnosti plačilnega prometa, kjer zavzema važno mesto tudi pošta.

Tako n. pr. lendavska pošta ne more odpraviti pošte za Mursko Soboto zjutraj, kar bi pospešilo urejanje brezgotovinskega prometa med posameznimi podružnicami,

istočasno pa bi bilo gospodarskim organizacijam omogočeno neovirano koriščenje priliva sredstev na tekočih računih.

S postopnim utrjevanjem komunalnih bank pa bo potrebno vključiti v poslovni okvir istih tudi nekatera večja podjetja, ki so sedaj poslovno navezana na Narodno banko. S tem se bo kreditna politika prilagajala življenjskim pogojem in gospodarski moči določenega območja, pa tudi posameznim podjetjem bo na ta način odpadlo precej stroškov in zamude časa, kajti dosedanji način dela in odnos nekaterih podjetij do Narodne banke, ki je v naših razmerah oddaljena od gospodarske organizacije tudi do 50 kilometrov, mora biti nujno samo prehodnega značaja. Potrebno bi bilo, da gospodarske organizacije same pokažejo težnjo in potrebo po vključitvi v kreditni odnos s komunalno banko, ki je večini podjetij bližja.

Dosedanje delo komunalnih bank ni koristilo samo decentralizaciji kreditnega sistema, temveč je ta, relativno nagli razvoj, koristen tudi družbenemu samoupravljanju v našem gospodarstvu. Da pa bo šel ta razvoj v pravilni smeri, je odvisno tudi od poslovanja novoustanovljenih komunalnih bank, ki se mora pokazati predvsem v prožnosti kreditiranja, kar je tudi eden izmed osnovnih namenov novih denarnokreditnih zavodov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

-jm

Več družbene odgovornosti - pa bo odklenkalo mnogim napakam posameznikov

Racionalno izkoriščanje in smotrna obnova gozdov — oboje je tesno povezano z razvojem našega gospodarstva — še posebno v Pomurju, kjer nimamo zadosti gozdov, pa še mnogi od tistih, ki jih imamo, so čezmerno iztrebljeni in potrebni temeljite obnove.

Dejstvo je tudi, da v naši pokrajini posekamo letno več lesa kot na nam ga priraste, največ iz potrebe, nekaj pa tudi zaradi tega, ker gozdarska služba še povsem ne zjema in obvlada sečnje lesa. So pa tudi primeri, da posamezniki malomarno opravljajo svoje dolžnosti in se pri tem večkrat odmaknejo od naših zakonskih predpisov.

Brez dobre evidence ni čistih računov

Okrajna uprava za gozdarstvo ni imela prave evidence nad posekanim lesom v posameznih sečnih sezonah. Lansko leto pa so začeli evidenco uvajati in bodo v kratkem z njo na tekočem za sečni sezoni 1954/55 in 1955/56. Za pretekla leta pa evidence ni bilo mogoče urediti zaradi popolnoma pomanjkljive gozdarske službe.

Prav pomanjkljiva evidenca pa je bila večkrat vzrok za to, da so dobivali posamezni lastniki gozdov dovoljenja za posek večjih količin lesa.

Pri reševanju prošelj za izdajo sečnih dovoljenj se je zgodilo, da gozdna uprava v nekaj primerih ni upoštevala mnenja logarjev, ki so tako ali drugače odklonili izdajo dovoljenja zaradi čezmernega izkoriščanja prosičevega gozda v preteklih letih. Res je, da so morali večkrat odstopati pri izdajanju dovoljenj od pravnega sorazmerja (posek = letni prirastek), zlasti še v primerih, ko so prosiči potrebovali les za gradnjo hiš ali gospodarskih poslopij, pa tudi za kritje drugih gospodarskih potreb, istočasno pa ni moči zanikati, da pri izdajanju dovoljenj ni bilo nekaterih propustov, ki se jim bo potrebno izogniti v prihodnosti.

Tako se je pripetilo, da so na Okrajni upravi za gozdarstvo najprej upoštevali logarjevo mnenje, pozneje pa, ko se je stranka pritožila, so ga spregledali in povsem ugodili njeni prošnji. Nekda stranka je poslala prošnjo za posek 5 kub. metrov lesa, s čimer se logar ni strinjal, pri reševanju pritožbe pa so ji dovolili posek 20 kub. metrov lesa. V sečni sezoni 1955/56 so dvakrat izdali dovoljenje za posek lesa v gozdu urbarljave skupnosti v Vučji gomili. V tem primeru je logar vedel, da je bilo izdano dvoje sečnih dovoljenj, od katerih je bilo eno preklicano, pa je kljub temu izdal nalog za posek. Tako je bilo posekanega 70 kub. metrov lesa namesto pol manj.

Z DOKAJSNJIMI PROPUSTI...

Neka revirna gozdna uprava je izdala zasebniku sečni nalog za les, ki je bil posekan in prodan že pred enim mesecem. Po vseh okolnostih sodeč, ni mogla stranka dokazati pri obračunu, odkod izvira prodani les, zato se je obrnila na revirno gozdno upravo, ki ji je hote ali nehoté pomagala iz zadrege in ji izdala dokument za legalno prodajo lesa.

Pri nekem logarju je bilo ugotovljeno, da je odkazoval drevesa, ne da bi se popreje prepričal, ali je imel lastnik dovoljenje za posek lesa. Dogaja se, da logarji odkazujejo več lesa, kot je določeno v dovoljenju. Za samovoljno ali čez dovoljeno mero posekan les v gozdovih so izdajali posamezni logarji tudi zapise (konsignacije), kakor da gre za les, ki je bil posekan izven gozdov in za katerega ni bilo potrebno plačati gozdne takse. Površno opravljanje dolžnosti posameznih logarjev je omogočilo nekaterim lastnikom gozdov, da so sekali les brez dovoljenja. Zasebnik L. K. je v sečni sezoni 1954/55 in 1955/56 nakupil in posekal v svojem gozdu okrog 77 kub. metrov lesa, ki ga je tudi prodal.

...JE BIL PRIKRAJŠAN TUDI GOZDNI SKLAD

S takimi propusti je bil močno oškodovan gozdni sklad. Lani tudi na Okrajni upravi za gozdarstvo niso bili povsem na čistem z zvezi s tem skladom, predvsem zaradi tega, ker so gozdarsko službo začeli na novo organizirati šele ob koncu leta 1954, in ker niso imeli pri roki dovolj sposobnega knjigovodskega kadra. Letos so že precej na boljšem; nad izdanimi odločbami o odmeri prispevka že imajo vpeljano točno evidenco, v zaostanku pa so še pri knjiženju za letošnje leto. Zagotavljajo, da bo tudi ta objektivna pomanjkljivost kmalu mimo njih.

Posledice pomanjkljive evidence so še sedaj očitne; ni ravno malo primerov, da so posamezniki dolgovali takso za več let nazaj, nihče pa jim ni zaračunal predpisanih obresti, ki so sicer v navadi za zamudnike — plačevalce določenih obveznosti. Na Okrajni upravi za gozdarstvo pa trdijo, da bi bilo za zaračunavanje obresti vsaj 10.000 dolžnikom potrebnih še nekaj uslužbencev. Neki logar je označil na konsignaciji, da je bil les posekan v katastrski občini V. vrednostnega razreda in je lastnik temu ustrezno plačal tudi takso, čeprav je bil les resnično posekan v katastrski občini, ki je spadala v II. vrednostni razred, s čimer je oškodoval gozdni sklad za 2.500 din pri kub. metru.

Zasebniki se v prošnjah za sečna dovoljenja sklicujejo predvsem na to, da potrebujejo les za domačo uporabo, čeprav bi se v mnogih primerih dalo dokazati, da ga tudi prodajajo. Logarji prevzemajo tak

les, izdajajo za njega konsignacije za domačo uporabo in ga zaznamujejo z rdečim žigom. Tako plačajo lastniki samo 25. odst. predpisane takse, čeprav bi morali v nekaterih primerih položiti ves prispevek za gozdni sklad. So bili primeri, da so posamezni logarji za to vedeli ali pa izvedeli pozneje, vendar pa takih dejanj niso prijavili.

Okrajna uprava za gozdarstvo izdaja spremnice za prevoz lesa, vendar pa pri tem ni bilo vedno zadostnega nadzorstva — v pogledu sečnega dovoljenja, plačanja takse, namenske uporabi in izvora lesa itd. Spričo tega se kaj lahko zgodi, da prekup-

čevalci legalno prevažajo nakupljeni les in se učinkovito izogibljuje kontroli Ljudske milice.

Učinkovito nadzorstvo nad sekanjem in prevažanjem lesa ni lahek posel in ga je nemogoče izpeljati samo od zgoraj (Okrajna uprava za gozdarstvo) brez ustrezne podpore od spodaj — t. j. od logarjev, gozdarjev in drugih organov. Prav na logarjih je precejšen del tega bremena, vendar pa, kakor smo že lahko zgoraj razbrali, so mu posamezniki kaj slabo dorasli, saj celo sami zapadajo dokajšnjim napakam in odklonom v svoji odgovorni službi.

Lep je svet okrog Bodonce, kjer prebivajo gostoljubni ljudje

Družbeno upravljanje tudi v gozdarsko službo

Propusti posameznikov v gozdarski službi, nedovoljeno trgovanje z lesom in čezmerno izkoriščanje naših gozdov z vsemi posledicami vred — to je nekakšen trikotnik, v katerem se sučejo naša razglabljanja. Morda bo kdo porekel, da vidimo samo senčno stran. Pa še zdaleč ni tako; trdimo lahko, da je ta služba tudi v Pomurju opravila mnogo koristnega v prid gozdarstva in da ji nimamo kaj očitati kot organizacijski zgradbi za uresničevanje določenih smotrov, kakor tudi ne organizacijskim prijemom, ki jih uresničuje Okrajna uprava za gozdarstvo. Je pa seveda drugo, če s prstom javne kritike pokažemo na tiste posameznike, ki so s svojim početjem — pa naj bo storjeno iz malomarnosti ali hote z materialnimi koristmi v ozadju — škodovali njenemu ugledu in prestižu, a kar je še važnejše: našemu gospodarstvu, ki je bilo, kakor smo videli, večkrat oškodovano.

Med logarji in gozdarji pa bo treba ločiti dobro od slabega; z vzgojnimi in v končnem stadiju (kjer lepa beseda ne zaleže več) tudi kaznovalnimi ukrepi je potrebno vplivati na tiste posameznike, kateri se za svoje delo ne čutijo odgovorne pred družbo, ki jim je v okviru zakonskih predpisov določila pristojnosti in dolžnosti, da bodo to odgovornost veliko bolj čutili. Kako naj sicer še uživajo zaupanje ljudske oblasti in naših državljanov? Vse bolj aktualno pa je v gozdarski službi tudi družbe-

no upravljanje, ki bi ga bilo potrebno zaenkrat uveljaviti vsaj pri okrajni ustanovi. Družbeno-upravni odbor naj bi pomagal operativnemu vodstvu pri urejanju vseh vprašanj, ki se nanašajo na izkoriščanje in obnovo gozdov in odločal tudi o uporabljanju sredstev iz gozdnega sklada.

Večja družbena kontrola bo prav gotovo pripomogla k odstranjevanju navedenih in podobnih pomanjkljivosti, vzpodbuda k temu, to pa je osrednji namen tega sestavka.

NORME so dober pokazatelj produktivnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Je s takim načinom dela povečala produktivnost dela za 50%, stroški za malto pa so se zmanjšali za 50%. Na cene gradenj je vplivalo tudi poseganje po nekaterih cenenih izdelkih gradbene industrije. Tu imajo seveda glavno besedo projektanti, v glavnem pa gre za finančno zmogljivost investitorja, ki zahteva dobro in ceneno gradnjo. Vse te prilike je bilo mogoče izvajati samo pri sorazmerno dobri kvalifikacijski strukturi zaposlenih. Sedaj je v podjetju od vseh zaposlenih 9,6% visokokvalificiranih, 34,8% kvalificiranih, 19,2% polkvalificiranih in 36,4% nekvalificiranih delavcev.

Kljub zmanjšanju obsega investicij gradbena dejavnost predvsem v privatnem sektorju ni nič manjša. Privatni obrtniki — čeprav imajo

Praznovanje Dneva borcev v Pomurju Kresovi, zborovanja, akademije, srečanja borcev

Letos so jugoslovanski narodi prvič praznovali Dan borca in vstaje, naš novi praznik. V vseh večjih in manjših krajih so bile svečane akademije, velika zborovanja, na katerih so govorili politični voditelji in borci, v mnogih mestih in vaseh so okrasili spominske plošče in grobove, odkrili nove spomenike, a pripadniki JLA, člani Zveze borcev in Združenja rezervnih oficirjev so uprizarili napade za osvoboditev raznih zgodovinskih krajev.

Tudi Pomurje je bilo v teh dneh v svečanem vzdušju. V M. Soboti je bilo na predvečer veliko zborovanje. O prazniku vstaje je govoril spomeničar Rudi Rapl-Savo. Potem je moški zbor zapel nekaj partizanskih, a borci so na odru zakurili kres, se zbrali okrog njega s pesmijo Ob tabornem ognju, kasneje pa so še uprizarili partizanski skeč. Nastopili so še solisti (Darinka Skalarjeva s pesmijo Na oknu glej in harmonikar Marjan Štiberc) ter godba na pihala. Borbeno vzdušje pa so še razplamtele rakete in streljanje.

Šoferji so praznovali

V nedeljo so poklicni šoferji iz M. Sobote in okolice praznovali svoj Dan. Slavnost je pripravilo Združenje poklicnih šoferjev in avtomobanikov LRS, podružnica v M. Soboti. V povorki po ulicah mesta je sodelovalo 37 različnih vozil. Na zborovanju je sodelovala godba Svobode, Z odprtega kamiona, ki je služil za tribuno, so govorili zvezni poslance Vanek Siftar, tajnik republiškega sindikata prometnih delavcev tov. Zupan in šef uprave za ceste pri OLO tov. Blanstajner. O pomenu Dneva poklicnih šoferjev in o njihovem združenju je govoril še predsednik podružnice v M. Soboti tov. Škraban.

Tega dne so praznovali svoj praznik tudi šoferji Gornje Radgone, ki so člani podružnice Ljutomer. Obe podružnici v Pomurju se namestavata združiti in tako strniti svoje delovanje. To se bo zgodilo do konca tega leta. Potem bo verjetno oživel delovanje šoferjev v Lendavi.

Drugi kraji so slavili na podobnem način. V Lendavi so na hribu zakurili kres, ki ga je bilo videti daleč naokrog, uprizarili napad za osvoboditev mesta in pripravili svečano akademijo. V Ljutomeru, radgonski in videmski občini so patrolje obiskale partizanske grobove in družine. Posebno pristrčna pa so bila srečanja z otroci padlih borcev in žrtev fašizma. Stari partizani so jim pripovedovali o borbi in trpljenju naših ljudi, o zmagi, za katero so padli tudi njihovi starši, občinski odbori pa so jim priredili manjše pogostitve.

4. julija so se člani ZB zbrali v Ljutomeru v prijateljskem dvoboju med levim in desnim bregom Mure. V streljanju in kegljanju so bili boljši z desnega, a v šahu in odbojki z levega. Po končanem tekmovalstvu so odšli v Železne dveri, kjer so se dobora sprostiti in tudi medsebojno seznanili.

Tudi v mnogih naših vaseh so kurili kresove in ob njih pozno v noči obujali spomine na borbo.

Zborovanje predvojaškega centra

V Murski Soboti so v zadnji tretjini junija imeli mladinci predvojaške vzgoje svoje zborovanje. Po praktičnih vajah z orožjem in teoretičnem delu so še imeli razna predavanja o naši zunanji in notranji politiki, o razvoju mladinskega gibanja, sodobnem kmetijstvu, delovanju sedanje soboške občine, delavskih odnosih in pravicah vajencev ter o prvi pomoči. Poleg tega pa je za njih soboški mladinski komite pripravil anketo o njihovem mišljenju o nepravilnostih, ki se dogajajo pri nas in o zboljšanju življenjskih razmer.

Toda med izvajanjem del se ta pomanjkljivost pokaže v tem, da so resnični stroški gradnje mnogo večji kot so jih kredvidevali ob licitaciji. Res je, da postavljajo taka podjetja svoj obstoj na indeks, toda od vsem tem onemogočajo pravilno poslovanje tistih podjetij, ki vsa gradbena dela pravilno ovrednotijo. Iz tega izvira večina likvidacij gradbenih podjetij, vpliva pa to tudi na položaj investitorja, ki s predvidenimi sredstvi ne more dograditi nekega objekta.

Letos imajo v načrtu še

Kakor računajo pri Sogradu, bodo letos pričeli graditi nov stanovanjski blok pri kinodvorani v M. Soboti, hlev za 50 gal živine pri Vetserumu, razen tega še prostore za laboratorije. Obnovili bodo tudi šolo v Petrovcih in pričeli graditi v radgonski opekarni nove peči in sušilnice. Pri Nafti v Lendavi bodo dogradili nekatere objekte v degazolinazi in uredili industrijski vodovod. Vsa ta dela v Lendavi so preračunana na okrog 27,5 milijonov dinarjev.

Vsa ta dela in nekatere tekoče gradnje v Murski Soboti ter Murskem Središču odpirajo Sogradu kljub določenim težavam ugodno perspektivo, ki bo vplivala tudi na realizacijo letnega proizvodnega načrta, ki so ga v prvi polovici leta dosegli tako po vrednosti gradenj kakor po predvidenem dobičku.

Najmlajši Rakičanci na odru

Otroški vrtec v Rakičanu že vrsto let uspešno vzgaja vaške otroke. V petek, 6. julija popoldne je imel vrtec v dvorani kmetijske šole nekaj zaključek šolskega leta, ki bo na dejansko šele koncem julija. Na obširnem sporedu je bilo nad 20 točk, kjer so se mali cibabni dobro uveljavili s pristrčnimi deklaracijami, petjem, rajalnimi in kratkimi dramatskimi nastopi. Učinkovite so bile tudi lepo izdelane maske — glave raznih živali kot lisice, zajčka in druge.

V prostorih otroškega vrta je bila okusno urejena razstava, kjer je poleg raznih učil bilo nanizanih vrsto mičnih izdelkov malih ročic, napravljenih iz gline, papirja ter raznega drugega materiala.

Prireditev in razstavo je z veliko ljubeznijo pripravila voditeljica vrta tov. Musterjeva, pomagala ji je pa tov. Norčičeva. Z nastopom malih in z razstavo so bili številni gledalci, starejši in mlajši prav zadovoljni.

O čudežnem pismu, ki je prispelo iz Amerike ali:

Včasih je dolga pot do spoznanja ...

(Zgodbe o čudežih so že tako stare in izrabljene, da se naši delovni ljudje ob njih le še pomilovalno nasmehnejo. No, da ne bi morda komu storili krivice, je treba resnici na ljubo povedati, da se še tu in tam najdejo posamezni ljudje, ki zaradi svoje zaostalosti ali pa verske neustreznosti »verujejo« v čudežne dogme, kar dokazuje tudi opisani primer iz okolice Lendave. Včasih je res dolga pot do spoznanja!)

Zgodilo se je pred kratkim, ko je neka kmečka žena dobila pismo v cenemem ovoju, napisano s peresom nepajano roko sorodnice, živeče v daljnji Ameriki. Na prvi pogled jo to osakdanja stvar, kajti Prekmurci pogosto prejemo pisma od svojih sorodnikov iz tujine, kamor jih je že pred desetletji zanesla pot za kruh, zadnje čase pa posameznike tudi želja po avanturizmu. Skratka: navadna pismal! Toda, prosim vas, to pismo, ki ga je dobila ta kmečka žena, je bilo nekaj posebnega, bilo je pravo »sveto pismo«, kakor je v njem zatrjevala sorodnica. Njegovo jedro je bilo pravzaprav v devetih črkah, velikih začetnicah LFKKHL-KNK, ki so v pismu zaplesale pred očmi versko nestrpne žene. Kot v pismu je brala od vrstice do vrstice, da imajo te »svete« črke čudežno moč. Kdor jih nosi pri sebi, temu se ni treba bati morilcev, ne tatov, ne boleznij in ne krogel, kajti pri sebi ima svete črke, ki ga »varujejo« vsega hudega.

Vem, da boste domili v te moje besede... nadaljuje v pismu, vendar verujte, da je to resnica. To pismo je bilo poslano z neba na zemljo in je bilo najdeno na oltarju blažene device Marije leta 1894. Tam je letalo okrog oltarja in ko so se ga hoteli dotakniti, se je izognilo vsakemu živemu bitju do leta 1910,

ko se je posrečilo nekemu pravemu verniku čistega srca in duše, te svete besede prepisati. Da imajo te črke in besede o resnici čudežno moč, se lahko vsakdo prepriča. Naj napiše na papir navedenih devet črk, obesi listek na vrat psu in videli boste, da se ga ne bo prijel nobena krogla...

Nekako tako se je glasilo pismo, ki ga je v želji, da »pomaga« domačim, napisala sorodnica čez lužo. Za ljudi z zdravim razumom bi bilo dovolj, da bi pismo orgli v peč in bi se sproščena nasmehnila ob tej neumnosti.

No, srečna dobitnica pisma je v svoji pretirani verski onemi mislila drugače. »Če to piše sorodnica in to celo iz daljnje Amerike, bo gotovo res!« si je prepričljivo dejala, sprabila pisanje, novico pa posredovala sosedom.

Po vasi so ljudje kmalu sušljali o čudežnem svetem pismu iz Amerike, pismo, ki »vernike« obvaruje vsega zla, samo da ga nosijo pri sebi in da vanj verujejo. Govorice so prišle na ušesa tudi drem, trem vaškim »mulcem«, ki so sklenili, da bodo praktično preizkusili, koliko resnice je v pismu. Ta priložnost se jim je kmalu ponudila. Nekemu psičku, ki so ga staknili za vasio, so pribrezali na vrat listek, popisan z devetimi »svetimi« črkami in vanj

streljali iz vojaške puške. Preplašeni psiček, našeljen z nerodnim »svetim« ovratnikom, je ob strelu malce zabeval in zacvilil, drugače pa se mu ni nič hudega zgodilo; po nerodnosti slabih strelcev, seveda! Naj bo že tako ali tako, psiček s »svetim« ovratnikom je ostal cel in to je bilo za paške klepetulje in verske nestrpnosti dovolj, da so razglasili čudež. Ljudje so se čez noč »oborožili« z listki, verujoč, da jim bodo prinesli srečo. Bili so tudi taki, ki so neke noči pobrali šila in kopita ter se odpravili čez mejo, »zlatim gradovom« nasproti. Nekateri od njih so res »srečno« ušli čez, tam pa jih je na veliko presenečenje sreča pustila na cedilu. Pamet pa jih očitno še ni srečala, kajti nekateri od njih so pisarili ali to vsaj hoteli storiti svojim sorodnikom s pismi takle vsebine: K. L. piše svojemu dekletu, naj pobežne čez mejo z listkom in svetimi črkami, kar jo bo varovalo kakor njega. Če pa bi se med potjo slučajno listek obrnil, tedaj naj gre nemudoma domov, kajti nadaljnja pot bi se za njo končala nesrečno. V. K. pa je v svoji verski fanatičnosti svoji sosedji napisala naslednje vrstice: »Nas je samo »Fantinova knjiga« (omenjeno pismo je odlomek iz te knjige) vodila na to pot. Če bo osak veren katoličan to storil, tedaj jih ne bodo mogli pobiti.«

Pred kratkim so se vrnili domov, osramočeni, ker so izdali domovino in ozdravljeni od čudežev. Res: dolga je bila pot, preden so spoznali resnico...

Poslovali so se od šolskih klopi...

Lepo je bilo slovo od šole v Turnišču

Tako so rekli učenci, ko so se pred dnevi zbrali na zaključni šolski proslavi v dvorani Prosvetnega doma skupaj s starši, ki so v minulnem šolskem letu precej pripomogli k izboljšanju učnega uspeha. Od 351 učencev jih je končalo razred 286. Najboljši pa so bili nagrajeni in so se morali staršem in sotovarišem predstaviti na odru.

Prav pristočno pa se je poslovilo 66 učencev, ki so končali svojo šolsko obveznost. Težko so se ločili od šole in svetjem obložene mize so ganile tudi njihove razrednice. V takem vzdušju je bilo še poslednje slovo na šolski proslavi.

Nagovoril je sledil kulturni program. Staršem se je predstavil pionirski pevski zbor. Otroci iz vseh razredov pa so nastopili z deklamacijami, poleg tega so še urizorili krajše prizorčke. Po proslavi pa so si otroci in starši ogledali šolsko razstavo, ki je bila sicer skromna, a je dokaj dobro prikazala prizadevanje učencev.

Uspela priredite cicibanov

Pred kratkim je še vsak dan prihajalo v lendarvska otroška vrta okrog 180 otrok. Kljub pomanjkanju vzgojiteljev pa so šolsko leto z uspehom zaključili, kar je najlepše pokazala zaključna prireditel. Program je bil skrbno pripravljen, gledalce pa so najbolj navdušili z igro »Rdeča kapica« in baletnim plesom, ki so ga morale mlade baletke celo ponoviti. Naslednjega dne so se spet zbrali v vrtnu na majhno »gostiljo«.

Lendarvske cicibane so letos sodelovali tudi na natečaju otroških risb, ki ga je razpisalo Društvo likovnih umetnikov AP Vojvodine. Za poslano risbo je prejel vrtec pisno pohvalo, posebej pa je bila pohvaljena 5-letna Evica Furst.

V lendarvskih šolah zadovoljiv učni uspeh

V lendarvskih šolah je bilo ob zaključku šolskega leta 840 učencev, od teh 51 v vajenski šoli, 455 v nižji gimnaziji in 354 v osnovni šoli.

Učni uspehi ob zaključku šol. leta so zadovoljivi in v primerjavi s prejšnjim letom boljši. K temu je precej pripomogel dober šolski obisk, povsod pa je opaziti tudi delo šolskih odborov. Težav še ne manjka. Učilnice so še vedno pretesne, kar občutijo zlasti v nižji gimnaziji, pa tudi predavatelji še manjkajo.

V vajenski šoli je izdelalo 80,5%. Najboljši je bil drugi razred, saj ga je končalo 94% vajencev.

V nižji gimnaziji imajo 15 oddelkov in od teh 6 madžarskih. Brez nezadostnih ocen je bilo 298 dijakov ali 67,4%. Prav posebno se je izkazal slovenski četrti razred, ki so ga uspešno končali vsi dijaki. Najslabši je bil manjšinski razred, saj je izdelalo le 42,5%. Srednja šolska

Iz rogaševskega kota

Večer pred Dnevom borcev so po vsej rogaševski dolini zagoreli kresovi, okoli se je zbralo več mladih in starih vaščanov. V Rogoševcih je zbrani množici spregovoril šol. upravitelj tov. Kodrič. Obnovili pa so vse grobove padlih ruskih vojakov, ki jih je v Rogoševcih približno sto. Njim nameravajo postaviti tudi spominsko ploščo.

Na sektorskih gasilskih vajah so se najboljše odrezali gasilci iz Sotine, ki prednjačijo že par let. Imajo tudi najbolj izvežbano dekleško skupino, katero zelo uspešno vodi mlada podčastnica tov. Curmanova.

Občinska gasilska zveza bo v nedeljo, 15. julija priredila velik nastop. Med seboj se bo pomerilo šest najboljših društev za naslov sektorskega prvaka, ki bo potem tekmoval v okrajnem merilu. Ob spremljavi godbe na pihala iz M. Sobote bodo nastopili tudi mladi gasilci in gasilke s prostimi vajami, s katerimi se nameravajo postaviti na II. gasilskem festivalu v Mariboru.

V Gerlincih so na sektorskih vajah zasedli prvo mesto gasilci iz Korovec. Za večletno uspešno delovanje in požarno-varnostni službi so bili na kraju prireditve odlikovani štiri najboljši gerlinski gasilci z medaljo in diplomo.

Smrt zaradi alkohola

Sestletno Danico Golob, hčerko železnice iz Mačkovec, je trebušček močno bolel. Njena mama ji je dala šilce žganja v dobri veri, da bo žganje pregnalo bolečine. Nato je odšla v trgovino, steklenico z žganjem pa pustila na mizi. Ko je ostala mala

ocena je 2,8. Neocenjena sta bila le dva dijaka.

Osnovna šola ima 8 slovenskih in 2 manjšinska oddelka v Dolgi vasi. Izdelalo je 86,7% učencev.

Vse šole so po končanem pouku priredile krajše in daljše izlete.

Šolske svečanosti v radgonski občini

Pretekli terek so bile v vseh šolah radgonske občine šolske svečanosti, združene s kulturnimi prireditvami in razdeljevanjem spričeval. Poleg tega so šolski odbori pohvalili in s knjigami nagradili najboljše dijake in učence. Skoraj v vseh šolah so tudi priredili razstave risb in ročnih del. Posebno pozornost je vzbudila razstava radgonske vajenske šole.

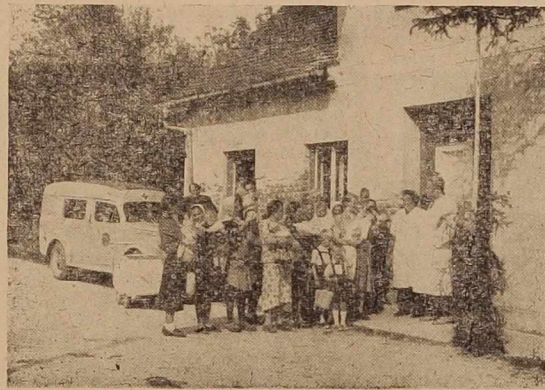
V četrtek, 28. junija je predsednik radgonske občine tov. Branko Zadravec sprejel 16 najbolj delavnih učiteljev in jih pohvalil za njihovo požrtvovalno šolsko in izvenšolsko delo, a 34 najboljšim dijakom in učencem je podelil lepe knjižne nagrade.

Rezultat vzgojnega dela

Vedno manj prometnih nesreč

Prometni odsek Tajništva za notranje zadeve v M. Soboti se močno trudi, da bi bilo v našem kraju vedno manj prometnih nesreč.

V vseh krajih, kjer že imajo kinodvorane, so predvajali filme, ki zelo nazorno prikazujejo prometno problematiko. Teh predstav je bilo 19 in jih je obiskalo 3160 šolskih otrok z 81 učitelji in 1118 članov

Skupina zdravstvenih delavcev je obiskala podeželje, da bi pomagala prebivalstvu

SZDL, sindikalnih podružnic, Ljudske tehnike, avtomoto društev in pripadnikov JLA. Poleg normalnih filmov so predvajali tudi ozke filme in z njimi priredili 29 predstav, na katerih je bilo navzočih 1145 šolskih otrok s 26 učitelji.

Poročilo gimnazije v Murški Soboti

Ceprav na videz drobna in nepomembna knjižica, za katero bi se komu zdelo, da je ni treba niti omeniti, vendarle vsebuje na svojih skoraj 150-tih straneh mnogo zanimivega materiala. V njej niso samo suhi statistični pregledi, uspehi in številke. V tej drobni brošurici, ki je tudi lepo ilustrirana, najde razoren bralec marsikaj zanimivega, material, ki razkriva življenje in delovanje murksosoboške gimnazije od njene ustanovitve 1919. leta (čeprav nepopolne), preko težkih časov okupacije pa vse do današnjih dni.

Med članke, ki govorijo predvsem o tem, je treba šteti prispevek sedanjega ravnatelja gimnazije Ernesta Kučana »Ob desetletnici osvoboditve«, v katerem je v kratkih besedah povedana precej burna zgodovina soboške gimnazije. Četudi so na naslednjih straneh objavljeni samo suhi podatki o dijakih soboške gimnazije, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo, je v teh skopih podatkih toliko življenja, toliko tragedije in obenem heroizma, da bi se iz njih lahko napisala literatura. Tem podatkom je priključen spominski govor prof. Janka Liške, ki ga je imel ob odkritju spominske plošče na soboški gimnaziji 17. oktobra 1955.

Nekaj spominov na soboška dijaška leta sta prispevala tudi Franc Šebjanič in dr. P. Strmšek. Tem sledi nekateri šolski podatki, ki sodijo v zavodno statistiko.

V drugem delu je prispeval daljši sestavek Stefan Sedonja, ki piše o delu mladinske organizacije v zadnjih desetih letih. Sestavek je z ozirom na pestrost dela in razvoja mladinske organizacije zanimiv. Podobno piše tudi Helena Senica o delu pionirske organizacije, Dragica Kac o taborniški organizaciji, Evgen

Čez 1.100 strelcev v pokrajini

Pred petimi leti se je v Pomurju začelo krepiti strelstvo, ki dotlej v teh krajih ni imelo svoje »domovinske pravice«. V letih doslej je strelstvo že mnogo napredovalo. Trenutno je v 20 strelških družinah, ki so letos priredile družinska tekmovanja, 1188 članov. Od teh je 248 mladincev, 210 članov, 69 pionirjev. Na okrajnem strelskem tekmovanju je sodelovalo 18 družin. Najboljši so bili strelci iz družine »Tromejnik« iz M. Sobote in iz Križevca pri Ljutomeru, ki so zasedli prvo mesto, in »Borec«, tudi iz M. Sobote.

Strelski družini iz Križevca in Ljutomera imata redne treninge na urejenih strelščih, v M. Soboti pa tega sploh ni, ker nimajo strelšča za vojaško puško, pa tudi ne za zračno. Strelšče za zračno puško nameravajo v M. Soboti zgraditi v mestnem parku, toda težave so z mestno občino, ki okleva z odločitvijo. Denar in načrti za gradnjo tega strelšča so že pripravljene. Vojaško, strelsko in lovsko strelšče bi radi zgradili v bližini Markiševca, o čemer pa morajo odločiti za to primerne komisije.

Nekatere večje strelske družine so že zastopale dobile po pet vojaških pušk. Zračne puške pa morajo družine same kupovati. Vsaka stane 6000 din. Tu je upoštevan zlasti regres, ki je strelskim družinam v veliko olajšavo.

Imeli so tudi predavanja o prometnih predpisih in raznih nepravilnostih, ki povzročajo večje ali manjše prometne nesreče. Vsega pa niso krivi šoferji, kot mislijo nekateri nepoučeni ljudje, marveč celo večkrat pešci, kolesarji, vozniki vprežnih vozil in otroci.

Predavanje za člane mladinske organizacije je bilo 19 s 1756 poslušalci, 107 šol

Letos v prvem polletju je bilo 11 prometnih nesreč, od teh 8 manjših, ki so jih večinoma zakrivila pešci ali pa vozniki vprežnih vozil. Poškodbe so bile lažjega značaja in tudi okvare na vozilih so bile majhne. Pri treh težkih prometnih nesrečah je ena oseba izgubila življenje, tri so pa dobile težke telesne poškodbe. Materialna škoda na motornih vozilih pa tudi v teh primerih ni bila velika.

V dveh primerih je prišlo do nesreče zaradi vinjenosti šoferja, kar se zdi na prvi hip, da je zelo malo. Če pa upoštevamo, da je bilo samo 11 nesreč, je to več kot ena petina ali 18% vseh nesreč; zato bo treba proti vinjenosti šoferjem postopati še strožje.

V tem razdobju minulega leta je bilo sicer nekaj manjših prometnih nesreč, bile so pa težjega značaja in povzročili so jih vinjeni šoferji ali pa mladoletniki.

Da je letos manj takih nesreč, dokazuje, da naporji ljudske oblasti, ki je organizirala predavanja in filmske predstave, ne niso bili zaman.

F. H.

ferjev je imelo dvoje predavanj, tudi 520 članov SZDL in 40 gasilcev je po dvakrat poslušalo prometna predavanja, eno predavanje pa je bilo za 52 članov avtomoto društva. Vseh udeležencev na 21 predavanjih je bilo 2488.

Titan o telesni vzgoji in športu, Irena Čebašek o prirodoslovnem krožku, Stefan Merklín o šahovski sekciji itd.

Poročilo zaključuje še razni podatki in statistike, ki so zanimivi zlasti za bivše dijake te gimnazije. V posebnem sestavku se Bruno Hartman spominja učiteljskega v Murški Soboti.

To je glavna vsebina Poročila. Razumljivo je, da ima največjo

Apaače — gospodarsko in kulturno središče doline, ki se imenuje po njem in se razprostira ob Muri

vrednost posebno za tiste, ki so s soboško gimnazijo imeli kakršen koli opravček, pa bodisi, da so bili njeni dijaki ali pa njeni profesorji ali pa celo oboje. Po svoje pa, kakor je že zgoraj omenjeno, odkriva pestro življenje, ki ga je gimnazija živela v vseh letih svojega obstoja, pa čeprav je to življenje skrito samo za suhoparnimi številkami ali kronističnimi navedbami.

Poročilo nima kakšne posebne opreme, vendar je opremljeno s številnimi fotografijami, ki lepo ponazorijo tekst. Brošuro je natisnila Pomurska tiskarna v Murški Soboti solidno, čeprav, seveda, neizogibnih tiskarskih škrtov ne manjka.

F. Š.

(OPOMBA: Poročilo gimnazije je mogoče dobiti pri ravnateljstvu soboške gimnazije za ceno 150 din, na kar opozarja ravnateljstvo zlasti bivše pa tudi sedanje dijake; lahko pa ga dobi vsakdo tudi v knjigarni Dobra knjiga, cena 200 din.)

Koroško pismo radgonskih pionirjev

Dragi tovariši urednik!
Pišemo Vam iz Sekire — manjšega kraja ob Vrbskem jezeru. Smo pionirji radgonske gimnazije — bolje: člani pionirskega pevskega zbora. Semkaj smo prišli, da bi uživali ob lepotaht slovenske Koroške čez mejo. Radgončanov nas je sedemdeset, vseh skupaj pa dve sto petdeset, med njimi tudi nekaj tovarišev iz Prekmurja.

Če bi ne bilo toliko dežja in dni brez sonca, bi nam bilo prav lepo. Tako pa moramo večkrat tičati v zaprtih prostorih, ki so pač malce pretesni za toliko otrok.

Po večerji nam je dolg čas — oglaš se tudi domotožje — pa si zapojemo in takrat se zgrne okrog nas pisana množica vrstnikov, ki nam oneto plaskajo in še terjajo...

Radgonski pionirji

... in iz Logarske doline

Taborimo v Logarski dolini, pri gostišču »Sestre Logar«. Postavljenih imamo 12 šotorov. V taboru nas je 32 tabornikov družine »Belih rudarjev« iz Lendave. Življenje je precej pestro. Vstajamo ob 6. uri, nato telovadimo, se umivamo in pospravljamo šotore. Po zajtrku se pripravljamo za izpite. Po kosilu imamo popoldanski molk, zvečer pa kurimo taborni ogenj. Ko

je potrebno, pomagamo domačinom spravljalati seno in tako vsaj delno poravnamo najemnino za taborni prostor.

V Solčavi, ki je 5 km oddaljena od našega tabora, so na počitnicah otroci iz lendavske občine. Ze pred dnevi smo se sprijateljili. V nogometu smo jih premagali s 4:1, boljši smo bili tudi v odbojki. V bližini tabora je tudi karavla JLA. Z vojniki se dobro razumemo. Posodili so nam tudi kompas. Pomeriti pa se mislimo v odbojki.

Taborni prostor je v zelo lepi okolici. Imamo krasen pogled na bližnjo Ojstrico, Raduho in na Okrešelj. Blizu tabora je Savinja. Ogledali smo si tudi nien slap Rinko.

Ob zaključku pisma pošiljamo sodelavcem lista in našim staršem prav lepe pozdrave.

A. Camplin

Prvi uradni dan soboškega sodišča v G. Petrovcih

Da ne bi ljudje iz severnega kota Goričke morali hoditi za vsako stvar v M. Soboto, bo imelo Okrajno sodišče v M. Soboti vsako prvo soboto v mesecu uradni dan v G. Petrovcih, kar so ljudje z zadovoljivostjo sprejeli, saj se je v poletnih mesecih težko odtrgati od dela, v zimskih pa je spet neprijetno potovati zaradi mraza. Tako pa bodo odslej razne pogodbe in druge stvari urejali kar doma. Prvi tak dan so že imeli in sicer zadnjo soboto, 7. julija.

šb

Kulturno-prosvetno življenje v Murškem Središču se je razmahnilo

Nosilec kulturno-prosvetne aktivnosti v občini je delavsko kulturno-prosvetno društvo »Karlo Mrazovič«. Društvo je bilo osnovano 1950. leta. Baza društva je bil pevski zbor, ki je bil ustanovljen 1948. leta pri podjetju Medjimurski rudniki. Od tedaj je preteklo pet let. Danes aktivno dela v društvu okoli 100 članov, od katerih jih je 60 v pevskem zboru, ostali pa se udeležujejo v dramski sekciji in v pihalni godbi.

V prejšnjem letu je imelo društvo okoli 50 nastopov, nekaj v samem Murškem Središču, nekaj pa v drugih krajih Medjimurja. Posebno lep in nepričakovan uspeh je doseglo društvo na festivalu kulturno-prosvetnih društev rudarskih in metalurških kolektivov Hrvatske, na katerem je mešani pevski zbor

že od osnovanja zbora tov. Ivan Tota. V razgovoru z nekaterimi člani upravnega odbora sem zvedel, da skrbi društvo tudi za politično-ideološko delo in da se v tem smislu organizirajo predavanja ter politične informacije.

Vlado Sovar

Štirioglati jajca

Jajca so važen del naše prehrane, zato so tudi zelo iskana in zaželena. Za trgovce je prav gotovo neprijetna njihova krhka lupina. Kljub še tako skrbnemu pakiranju in transportu se jih zmerom veliko potare. Da bi se izognili tem nevarnostim, so jih vlagali v slamo, papir, umetno volno itd. S tem so odpadki samo znižali, medtem ko bodo z izumom profesorja Lawrencea Durraha te neprijetnosti popolnoma odstranili. Njegova iznajdba je sila preprosta. Jajce je najprej ubil in pretil njegovo vsebino v štirioglati skatlico iz plastične snovi, ki ima enako prostornino kot jajčna lupina. To plastično posodo potem neprodušno zalepijo. Jajce v sintetični masi je tako odpornejše proti udarcem, razen tega pa se tudi ne pokvari tako hitro.

Zadnja vest

Močan potres v Grčiji

Močan potres je v torek, 10. julija zadel območje med Kykladi, Dodekanezi in Kretu v Grčiji ter terjal velike človeške in gmotne žrtve. Po najnovejših poročilih je izgubilo življenje petdeset ljudi, število ranjenih pa je še mnogo večje.

Najbolj prizadet je vulkanski otok Santorin, kjer je po izjavah pilotov uničenih najmanj 90 odst. vseh zgradb. Vulkan je po osemnajstih letih znova pričel delovati. Opazili so tudi novo vulkansko žrelo. Prebivalci otoka zaradi strahu žive na prostem, ker pričakujejo novih potresnih sunkov. Veliki valovi so zaradi podmorskih sunkov preplavili obalo in povzročili nova razjedanja.

Mogočni valovi so preplavili tudi del obale in mesto na otoku Kalimbos. Podobno se je zgodilo z otokom Heraklionom, kjer je posebno materialna škoda zelo velika. Grške oblasti so prizadele takoj nuditi pomoč in poslale z letali in pomorski enotami živila, obleke in sanitarni material.

Takrat se pač napihujemo, saj smo tudi prvi pionirski pevski zbor, ki je prišel na Koroško. Peli smo tudi v neki koroški vasi kar zunaj in marsikateri slovenski kmet nas je zaovzel poslušal. Če bo šlo ose po sreči, bomo imeli drugi teden tri koncerte, enega v Celovcu, pa celovški radio nas bo verjetno posnel.

Zelo smo hvaležni naši domovini, da lahko uživamo ob lepotaht slovenske Koroške. Zahvaljujemo se zlasti zveznemu poslancu tov. Ivanu Kreftu, ki je storil ose za nas, pa tudi osem v Radgoni, ki so nam kakorkoli pomagali, da smo lahko odrinili na pot.

Pozdravljamo naše starše, znanec in Pomurski vestnik!

Radgonski pionirji

... in iz Logarske doline

je potrebno, pomagamo domačinom spravljalati seno in tako vsaj delno poravnamo najemnino za taborni prostor.

V Solčavi, ki je 5 km oddaljena od našega tabora, so na počitnicah otroci iz lendavske občine. Ze pred dnevi smo se sprijateljili. V nogometu smo jih premagali s 4:1, boljši smo bili tudi v odbojki. V bližini tabora je tudi karavla JLA. Z vojniki se dobro razumemo. Posodili so nam tudi kompas. Pomeriti pa se mislimo v odbojki.

Taborni prostor je v zelo lepi okolici. Imamo krasen pogled na bližnjo Ojstrico, Raduho in na Okrešelj. Blizu tabora je Savinja. Ogledali smo si tudi nien slap Rinko.

Ob zaključku pisma pošiljamo sodelavcem lista in našim staršem prav lepe pozdrave.

A. Camplin

Prvi uradni dan soboškega sodišča v G. Petrovcih

Da ne bi ljudje iz severnega kota Goričke morali hoditi za vsako stvar v M. Soboto, bo imelo Okrajno sodišče v M. Soboti vsako prvo soboto v mesecu uradni dan v G. Petrovcih, kar so ljudje z zadovoljivostjo sprejeli, saj se je v poletnih mesecih težko odtrgati od dela, v zimskih pa je spet neprijetno potovati zaradi mraza. Tako pa bodo odslej razne pogodbe in druge stvari urejali kar doma. Prvi tak dan so že imeli in sicer zadnjo soboto, 7. julija.

šb

Kulturno-prosvetno življenje v Murškem Središču se je razmahnilo

Nosilec kulturno-prosvetne aktivnosti v občini je delavsko kulturno-prosvetno društvo »Karlo Mrazovič«. Društvo je bilo osnovano 1950. leta. Baza društva je bil pevski zbor, ki je bil ustanovljen 1948. leta pri podjetju Medjimurski rudniki. Od tedaj je preteklo pet let. Danes aktivno dela v društvu okoli 100 članov, od katerih jih je 60 v pevskem zboru, ostali pa se udeležujejo v dramski sekciji in v pihalni godbi.

V prejšnjem letu je imelo društvo okoli 50 nastopov, nekaj v samem Murškem Središču, nekaj pa v drugih krajih Medjimurja. Posebno lep in nepričakovan uspeh je doseglo društvo na festivalu kulturno-prosvetnih društev rudarskih in metalurških kolektivov Hrvatske, na katerem je mešani pevski zbor

že od osnovanja zbora tov. Ivan Tota. V razgovoru z nekaterimi člani upravnega odbora sem zvedel, da skrbi društvo tudi za politično-ideološko delo in da se v tem smislu organizirajo predavanja ter politične informacije.

Vlado Sovar

Štirioglati jajca

Jajca so važen del naše prehrane, zato so tudi zelo iskana in zaželena. Za trgovce je prav gotovo neprijetna njihova krhka lupina. Kljub še tako skrbnemu pakiranju in transportu se jih zmerom veliko potare. Da bi se izognili tem nevarnostim, so jih vlagali v slamo, papir, umetno volno itd. S tem so odpadki samo znižali, medtem ko bodo z izumom profesorja Lawrencea Durraha te neprijetnosti popolnoma odstranili. Njegova iznajdba je sila preprosta. Jajce je najprej ubil in pretil njegovo vsebino v štirioglati skatlico iz plastične snovi, ki ima enako prostornino kot jajčna lupina. To plastično posodo potem neprodušno zalepijo. Jajce v sintetični masi je tako odpornejše proti udarcem, razen tega pa se tudi ne pokvari tako hitro.

Zadnja vest

Močan potres v Grčiji

Močan potres je v torek, 10. julija zadel območje med Kykladi, Dodekanezi in Kretu v Grčiji ter terjal velike človeške in gmotne žrtve. Po najnovejših poročilih je izgubilo življenje petdeset ljudi, število ranjenih pa je še mnogo večje.

Najbolj prizadet je vulkanski otok Santorin, kjer je po izjavah pilotov uničenih najmanj 90 odst. vseh zgradb. Vulkan je po osemnajstih letih znova pričel delovati. Opazili so tudi novo vulkansko žrelo. Prebivalci otoka zaradi strahu žive na prostem, ker pričakujejo novih potresnih sunkov. Veliki valovi so zaradi podmorskih sunkov preplavili obalo in povzročili nova razjedanja.

Mogočni valovi so preplavili tudi del obale in mesto na otoku Kalimbos. Podobno se je zgodilo z otokom Heraklionom, kjer je posebno materialna škoda zelo velika. Grške oblasti so prizadele takoj nuditi pomoč in poslale z letali in pomorski enotami živila, obleke in sanitarni material.

Malo več upoštevanja finančnih zmožnosti potrošnika

V prejšnjem tednu je bila v osnovni šoli v Apačah lepa razstava. Podjetji, žaga in mizarstvo ter mlin, sta pokazali s to razstavo desetletnico obstoja in dela. Splošna ocena je pokazala, da sta kolektivna obeh podjetij vložila v razstavo precej truda, kar je privabilo že prvi dan okrog 800 obiskovalcev.

Mizarsko podjetje je razstavljalo 5 kuhinjske opreme, 1 furnirano spalnico, 1 spalnico iz mehkega lesa, 1 kombinirano sobo in 1 samsko sobo. Mlinsko podjetje pa je prikazalo na razstavi celotni potek čiščenja in mletja žitaric. Privlačna je bila tudi velika vreča, v kateri je bilo 840 kilogramov moke. Ob tej vreči so se obiskovalci razstave kaj radi ustavljali.

Celotni vtis razstave je vzbudil v opazovalce, videz, da je podjetje zmožno popolne tehnične izdelave, vendar bi bilo želeli, da bi pri svojih izdelkih upoštevalo fi-

nančne zmožnosti potrošnikov z ozirom na sodoben način izdelave pohištva. S tem je mišljen skoraj nujen prehod na serijsko izdelavo pohištva, ki bi bilo po eni strani bolj ekonomično, po drugi pa bolj funkcionalno. Prvi korak k temu je storilo podjetje z razstavljenimi sodobno kuhinjo, pri kateri pa se zdi, da je bilo s strani podjetja vloženo vseeno premalo truda.

Razstava je bila z ozirom na finančne možnosti in razstavni okvir tudi estetsko dokaj dobro urejena, tako je seznanila prebivalstvo Apaške kotline tudi s sodobnim načinom razstavljanja.

Brez dvoma pomeni ta razstava velik dogodek ne samo za kolektivna obeh razstavljajočih podjetij, ki sta ob pričetku razstave svečano proslavila proslavila desetletnico obstoja in dela, temveč tudi za dobršen del radgonske občine. —jm

Močan pojav polžev v črenšovskem okolisu

Letos skoraj stalno dežuje; polži se pojavljajo na vrtninah in koruzi in se v vlažnih legah množijo. Posebno radi jedo fižol, solato, koruzo, grah in kapusnice. Lotijo se tudi plevela, vendar manj. Rastlinam obhajajo listje ponoči in tudi podnevi med deževanjem, ob lepih dnevih pa tičijo v skrivališčih.

V črenšovskem okolisu je mnogo polžev v vlažnih legah. Pridelovalce vrtnin in koruz opozarjamo, da naj budno opazujejo pojav in razmnoževanje tega škodljivca, kajti vedeti je treba, da nič manj ne opustoši rastlin kot toča, ki jih temeljito okle- sti.

Proti polžu se borimo z modro galico, ki je za njega hud strup. Napadene rastline poškrbimo zjutraj s 5 odst. raztopino modre galice. Na ar porabimo 5 do 6 litrov raztopine ali pa potrosimo modro galico po njivi (90 gramov na ar). Uspešno ga uničujemo tudi z mešanico, ki jo napravimo iz 20-ih delov kajnita (surova kalijevega sol) in 1 dela modre galice. Mešanico trosimo zvečer ali zjutraj — 5 in pol kg na ar. Ignac Ritlop

Glas iz obmejnega Kobilja

V severovzhodnem delu Pomurja, tik ob madžarski meji, leži vas Kobilje. Ker smo oddaljeni od večjih krajev, prodre v javnost le redkokdaj kaka novica iz naše vasi. Zaradi tega pa še ne moremo trditi, da v našem kraju ni življenja.

Že leta 1948. smo zgradili združni dom, ki je bil med prvimi v takratnem lendavskem okraju. V združni dom se je vselila kmetijska zadruga. V vasi imamo nekaj množičnih organizacij, ki pridno delajo. Tako je vaški odbor SZDL sklical pred kratkim množični sestanek, pri so se ga udeležili vaščani v polnem številu. Razpravljali so predvsem o obisku maršala Tita v Sovjetski zvezi.

Najbolj nestrpno pa pričakujejo Kobiljčani 15. julij, ko bo zasvetila v vasi elektrika. Že pred tremi leti so pričeli. Zgradili so transformator in uredili hišne napeljave. Delo je bilo oteženo zaradi »nemajhnega sodelovanja nekaterih vaščanov, težave pa nam je delalo tudi to, da nas niso mogli priključiti k daljnovodu Murska Sobota — Lendava, temveč smo morali čakati na novi daljnovod Vučja gomila — Kobilje. Pri gradnji tega daljnovoda smo imeli težave tudi s tem, da prebivalci Čikečke vasi niso imeli razumevanja za pomoč pri gradnji. Pomoč so odklonili tudi prebivalci

Motvarjevce, ki so priključeni na ta daljnovod.

Kljub vsem težavam smo dosegli smoter: zasvetila bo elektrika in prav zaradi tega je 15. julij zelo pomemben dan za prebivalce Kobilja.

V Cankovi so imeli predavanje o športu in higijeni

Društvo »Partizan« je v petek, 29. junija priredilo za svoje člane predavanje »O športu in higijeni pri športu«. Predavatelj dr. Igor Marinček je telovadce opozoril, da mora vsak športnik svoje telo vsestransko krepiti in da se zato ne sme omejiti samo na eno športno panogo, kar se zelo pogosto dogaja v naših vaseh. Za pravega športnika tudi ni dobro, če kadri ali pa uživa alkoholne pijače, ker nikotin in alkohol slabita telo.

Po končanem predavanju je predsednik društva tov. Orehnik poročal o delu na obnem zboru. Pohvalil je mladinsko in pionirsko vrsto, ki sta nastopili na raznih tekmovalnih in zletih, ostro pa kritiziral članstvo, še posebej pa nekatere posameznike, ki so s svojim vedenjem onemogočili nastop njihove vrste. Te člane so tudi izključili iz društva z utemeljitvijo, da so s svojim nešportnim delom pokazali, da ne spadajo med športnike.

J. C.

Iz naših krajev

LENDAVA

Ob zaključku šolskega leta so pripravili dijaki nižje gimnazije v Lendavi lično razstavo ročnih izdelkov in šolskih risb. V prostorih nižje gimnazije so razstavljali tudi učenci vajske šole. Razstavljene izdelke je ocenila posebna komisija.

V teh dneh bodo zaključili zborovanja mladincev predvojaške vzgoje v lendavski občini. Med tremi centri predvojaške vzgoje so se dobro odrezali mladinci iz Turnišča, ki so se zborovanja udeležili polnoštevilno. Med najboljšimi je bil mladinec Alojz Lebar iz Turnišča.

Pred nekaj tedni se je mudil na polju kmetovalec Andrej Balažek. Ni se mogel pravočasno umakniti nevihti, zato je strela udarila v vpreženega konja in ga ubila.

V prejšnjem tednu je umrl v Lendavi dolgoletni in požrtvovalni član gasilskega društva tov. Andrej Schaffhauser. Gasilec v Lendavi so z njim izgubili dolgoletnega člana, ki je kot tehnični vodja društva mnogo prispeval k razvoju gasilstva. Ob grobu so se poslovili od tov. Schaffhauserja številni gasilci in ostali prebivalci Lendave in okolice.

MURSKO SREDISCE

V središki občini so pred kratkim ustanovili več krajevnih odborov RK. V Peklenici se je vsesalo v organizacijo Rdečega križa okrog 45 članov.

Ob priliki zaključka šolskega leta so v vseh krajih občine prirejali svečanosti, ki so se jih udeleževali razen učencev tudi starši. Najboljši učenci in dijaki so dobili lepe knjižne nagrade.

Pozdrav sezoncev iz Bačke

Kmalu bodo minili trije meseci, odkar smo odšli na sezonsko delo v Bačko, na Državno posestvo v Kamendinu. Od doma smo odhajali precej negotovi, ker je bilo to posestvo zelo kritizirano, toda sedaj so razmere popolnoma drugačne. Godi se nam dobro, zaslužimo pa mesečno deset do dvajset tisoč dinarjev, čeprav nam nagaja vreme. Tudi stanovanje imamo lepo urejeno, hrana pa je dobra in poceni.

Sedaj nas čaka najvažnejše poljsko delo: žetev, ki lepo kaže in obeta bogato leto.

Našo delovno grupo vodi mladi brigadir Perš. Z njim se dobro razumemo, prav tako tudi z upravom.

Mislimo, da se bomo v jeseni vrnili k našim družinam z lepimi zaslužki. Zelo bi nas pa veselilo, če bi nas kdo obiskal.

Vse ljudi v Pomurju pozdravljamo sezonski z Ekonomije Sirig.

Ne kolji ohromelih svinj!

V reportažo »Obisk v soboškem Veterinarskem zavodu« — II. del, ki je bila objavljena v zadnji številki Pomurskega vestnika, sta se vrnili dve neljubni pomoti, ki se nanašata na strokovno mnenje vet. Uroša Baša. V drugem odstavku pod naslovom »Zakol in gasilska pripravljenost« bi se moralo na mesto, kjer je govora o ohromelosti svinj, pravilno glasiti »Ne kolji ohobele svinje« (prej: Zakolji ohobelo svinj!) in v prvem odstavku pod naslovom »Obrat za 360 stopinj« pa, da bolezen prenašamo samo z zaklanimi svinjami, ne pa, kot je navedeno, s preseljevanjem ohobelih svinj iz hleva v hlev in njihovim dotikom z zdravim okolico.

Dodatek objavljam po želji vet. Baša, ki mi je posredoval snov za reportažo. S. K.

POPRAVEK

V predzadnji številki Pomurskega vestnika sta bila na kmečki (četrti) strani objavljena članka »V Selu in Fokovcih« — ena zadruga in »Mar ni to velika malomarnost«, v kateri pa se je pri popraviljanju vrnila neljubna pomota. Prvi članek se namreč nanaša na zadržno občini zbor v Selu, drugi pa na kraj Fokovci.

Uredništvo

DROBIZ Z MURŠČAKA IN OKOLICE

Na osnovni šoli v Murščaku so ob koncu šolskega leta zabeležili dokaj dober uspeh učencev. Razen šolskega dela je bilo uspešno tudi delo v posameznih krožkih, med katerimi prednjači šahovski krožek.

Ze nekaj let deluje na Murščaku pionirska knjižnica, ki ima precej knjig, ki so primerne tudi za odrasle bralce.

Na Rožičkem vrhu so dogradili združni dom, ki bo odslej lahko

ročnih izdelkov. Razstava je bila v nedeljo, 24. junija in ljudje so si jo ogledali v velikem številu.

Istega dne so popoldne proslavili zaključek šolskega leta. Tovarishi učitelji so poročali o šolskem uspehu, ki je še kar dober, saj je od 504 učencev izdelalo 85% slabši pa je bil obisk in to zaradi nekaterih učencev, ki neradi hodijo v šolo.

Med šolskim letom so organizirali vrtec, ki ga je obiskovalo približno 40 otrok. Lepo so uspeli tudi pri pionirskem tekmovalstvu, za kar so dobili spominsko diplomu. Le

Veržej — kraj ob Muri, ki si je že pred mnogimi leti pridobil trške pravice; sicer pa ima tudi dokaj burno zgodovino, zlasti še izza časa odorov Krucev in Turkov. Kraj je znan tudi po vzornih živinorejcih

služil vaščanom kot pomembna pridobitev.

Vinogradi v okolici Murščaka — pa tudi drugod — letos ne bodo obrodili, kot smo pričakovali. Kljub temu pa so vinogradniki vse nasade že večkrat poškrbili in jih tako zavarovali pred peronosporo.

V okolici Murščaka se je pojavil letos tudi koloradski hrošč. Prebivalci se zavedajo, kakšno škodo lahko povzroči hrošč na krompiriških, zato ga pridno uničujejo.

ODRANCI

Za konec šolskega leta so pionirji odranske šole pripravili razstavo

starši bi morali pokazati še večje zanimanje za šolo in bolj množično prihajati na roditeljske sestanke.

A. L.

STRELA ZAZGALA UTO

V petek, 29. junija je udarila strela v uto gospodarja Ivana Kocipra iz Odrancev. Na uti je bila posušena rdeča detelja, ki se je hitro vnela. Na pomoč so prihiteli odranski gasilci in omejili požar. Poleg tega je strela še poškodovala električno napeljavo. Pri gašenju so pridno pomagali tudi vaščani.

A. L.

VEŠČICA

V nedeljo, 8. julija so imeli gasilci v Veščici sektorske vaje. Največ spretnosti so pokazali gasilci iz Polanč, a tudi ostale ekipe iz Veščice, Kupšinec, Borejec in Crnelavec niso bile slabe, le včasih bi morale biti bolj gibljive. Pohvalno pa je, da ima društvo v Veščici tudi pionirsko vrsto, ki se je kar dobro izkazala. Prav bi bilo, da bi tudi v ostalih vaseh tega sektorja ustanovili pionirske oddelke.

Po prireditvi so imeli zabavo, katere dobiček so namenili za izgradnjo gasilskega doma.

Ič

Pogovor med nami

Vsak dan smo skupaj in poznamo se dobro. Imamo vse lastnosti: dobre in slabe. Ocenjujemo jih po svoje, rešujemo, meštarimo, obstrlejujemo in malčimo, dokler ne dozori naš sklep po lastnem preudarku ali po volji drugih. Pravim »naše« in vem, da mi bo kdo to zameril, zardel in vzkljnil: »Pa ne moj!« Pri tem bo energično mahnil z roko, češ, zanima me tvoj pogovor. Jaz sem jaz in poznam sebe. Drugi me ne poznajo, ne vidi mojih misli, ne pozna moje volje, kajti sem lojalen in spoštujem demokracijo načelo: voljo večine. Tvoj pogovor me ne prizadene. — Prav, dragi prijatelj, ne vznemirjaj se po nepotrebnem, saj tudi jaz spoštujem načelo svobodne misli, sem z ljudmi z vsakdanjimi življenjskimi težavami; med njimi delam, se veselim in jokam, čutim mraz in vročino in o vsem tem govorim kot ti, spoštovani nevidni so- besednik.

JE DRUŽBA VESELA...

...povedala vse, bi lahko nadaljeval. Star pogovor pravi, da je v vinu modrost. Pred kratkim pa mi je zelo ugleden vaščan zapu- pal, da ta pogovor ne velja za scenje- no šmarnico. Verjamem mu. Taksa na hibridno trto mu ne dela preglavice, kajti povedal mi je, da si tudi na Kmetijskem gospodarstvu v Lendavi belijo glave o tem, kako bi najlaže »speljali šmarnico na led« in vpeljali trto-cepeljenko, ki je primerna za naše kraje. In takih je precej. Pa vendar... Poglejmo, postajamo in ocenjuj- mo!

Bil sem v veseli družbi in pili smo do- bro kapljico. Pa je nanesel pogovor na takso, sproščeno, kot se spodobi za vedro družbo. Govorili smo vsi in o vsem. »Sa- prabolt,« je grmel tovariš na drugem koncu mize, »že ob mojem rojstvu je bila v naši kleti šmarnica. Družina je bila sreč- na in zadovoljna, če so bili zmeraj polni

sodi. Kajti naša šmarnica je dobra, zlato- rumena in ne zelena kot sosedova. Pili so jo že vsi okrajni in občinski funkcionarji in nobeden ni trdil, da je kapljica slaba. Zjaj pa...« Nevarno se je zamažal in pokazal s prstom na mene, prepričan, da sem tudi jaz vsaj delno, če že ne v glav- nem kriv, da je na njegovo šmarnico, ki je tako dobra in zlatorumena, predpisana taksa. »Zjaj pa,« je nadaljeval, »meni nič, tebi nič, taksa!...« Nedvoumno je bolšal v sosedo, krepko zarobantil in nadaljeval: »Kar naenkrat nam razkrja možgane, vse- buje metilni alkohol in vrag vedi kaj šel! Kaj ga prej ni vsebovala, a?« je zategnil čez omizje. Odgovora ni čakal in je sam nadaljeval: »Vozovi, kotli, konji, mlatilni- ce itd. Potem pa pride še taksa na okna, vrata, kolesa, samce in samice, jarke in nize — vse mogoče takse!«

Dal je za pijačo in omizje je kimalo. Drugi dan sta bili dve vasi že pončeni o novih taksah, ki pridejo v kratkem in argument je bil verodostojen: če se go- vori, pa pride... Da, da! Takšni smo, pa ne vsi!

TAKO PA NE GRE

Pred ljudmi ne ostane nič skritega, po- sebno ne takrat, kadar so pred nami kor- isti skupnosti, soodločanje in moralna kv- liteta ljudi, ki so po naših vaseh v vrhovih raznih družbenih institucij, ki naj razvijajo in utrjujejo socialistično demokracijo, pravilno usmerjajo in razdeljujejo dobrine iz skladov, ki so last vseh vaščanov. O, ti ne- srečni gospodarski kriminal! Koliko ljudi te že preklinja in sovraži. Pa vendar... Ljud- je v Gaberju trdijo, da je izdatek za raz- ne dnevnice v precejšnjih zneskih, ki so jih sprejemali člani odbora bivše agrarne skupnosti, bil nepravilčen, da je 2400 din za južno gozdarju, kadar je zaznamoval drevesa za posek v gozdu te skupnosti, po

nepotrebnem izdan denar, da ni rednega nadzorstva nad resničnim posekom in šte- vilko na papirjih, da ni prav, če so pose- kali dva lepa hloda za pod v vaški kape- lici; dobvali najemnino za pašnino na ob- činskih cestah in poteh ter dobljeni zne- sek zamožali pred krajevnim odborom in volivci. In še bi lahko našteval... Da, da! Takšni smo, pa upajmo, da ne povsod!

PLAT ZVONA

Priletel, toda strokovno sposoben učitelj je. Odgovorno je njegovo delo in zahtev- no. Pred kratkim smo bili zapleteni v do- kaj zanimiv pogovor o združništvu, o per- spektivni socialističnega razvoja na vasi. Pravim: bili, ker sta bila navzoča poleg na- ju še dva tovariša — preprosta in pošena vaščana. Začudili so me njegovi nazori. Na- pašna da je naša pot, preveč konkretna, da vodi k uničenju malega kmeta, k od- vzemu zemlje (!) in skupnim kotlom, k odvzemu zasebne lastnine itd. Res lepa ho- dočnost, kaj? Ne vem, če je to človek, ki se trudi, da bi pravilno razumel našo spe- cifično pot v socializem, ki se uči samo- stojno plavati v burnih valovih sedanje stvarnosti. Mogoče in upajmo, da bo s so- mišljeniki vred enkrat le nekaj več vedel. Za sedaj pa je njegova ocena še slaba. Preveč okoreli so njegovi pogledi na našo stvarnost, preveč smešni in mučni za nje- ga samega, da bi govorili v prid njegovim učiteljskim kvalitetam.

Da, da! Takšni smo, pa ne vsi!

DOMOVINA JE SAMO ENA

...in kamor koli pridete — domovina bo z vami,« je ob neki slovesnosti poudaril tov. Velnar, predsednik soboške občine. Prekurirki, pošteni delovni ljudje, vedo to preveč dobro. Malo je družin na tej strani Mure, iz katerih ne bi vsaj en član okusil

glivica najbolj napada krompir ob cve- tenju; redno najprej spodnje liste ali liste, ki so zaklonjeni (v notranjosti grmička). Tukaj se zadržuje vlaga dalj časa. Če ne- koliko dni prevladuje vlažno vreme, se glivica naglo širi, tako da v nekaj dneh okuži vse krompirjev nasad. Pri močni okužbi list porjavi, počrni, splensivi in na polju vidimo gola stebelca. Ves nasad diši po plesni in pridelek je skrajno slab.

Bolezen preprečimo tako, da nasade škropimo s 1 do 1,5% bakreni brozgo; prvič, brž ko se bolezen v juliju prične pojavljati, drugič pa 8 do 14 dni pozneje. Redno zadostuje, če dvakrat škropimo; če pa je leto deževno, škropimo tudi večkrat.

Krompirjeve sorte niso enako občutljive proti plesni. Zgodnje sorte so bolj podvrže- ne boleznem, a pozne manj. Zato bo treba vzgojiti sorte, ki bodo odporne proti tej bolezni in najbolj nevarni nadlegi krom- pirjevih nasadov.

Ing. Lado Jerše

S koso nad svaka

Vendel Petkovič iz Kamovec in njegov svak sta se prepirala in je končno prišlo do pretepa: svak je Petroviču s koso pre- rezal trebuh proti prsnemu košu v dolžini 55 centimetrov, tako so izstopila čreva. Manjšo rano pa je dobil tudi na želodcu in na pljučih. Težko ranjenega so pre- ljali v soboško bolnišnico. Njegovo, srva brezupno stanje se počasi popravlja in bo, če ne bo komplikacij, ostal pri življenju.

Nesreča na mlatilnici

Imre Horvat, upokojeni mehanik iz M. Sobote, je v okolici Lendave pomagal pri mlavci. Po nesreči pa je padel v zrelo mla- tilnico in so mu zobje na valjih raztrgali obe nogi in trebuh. Prepeljali so ga takoj v čakovsko bolnišnico, kjer pa je kmalu podlegel hudim ranam.

mačehovske roke tujine. Premkurce še naj- dete tudi dandanes razmetane po vseh kon- tinentih Zemlje, nekaterim pa je tujina že drugi dom. Toda v njihovih sreih ledbiju prašni kolniki, rakite ob Crncu, Ledavi in Muri, gorički sadovnjaki in zidanice po fi- lovskih in lendavskih hrih. Prihajajo na klic domovine, vsako leto več jih pride, a skromne in snažne prekmurske hiše jih sprejemajo ljubeče in prisrčno, vesele sprič- zvestobe svojih sinov in hčera, kajti za- služili so ljubezen. Zuljave roke svojcev se stiskajo ob vrisku srca in s solzami v očeh... Lepi in nepozabni so ti trenutki. Marsikateri jih je čakal desetletja in se- danje je srečen.

Toda mnogo jih je, ki so ostali v tu- jini za večno in njih domovina zaman čaka. Njihove kosti trohijo po kanadskih gozda- vih in ameriških prerijah, v neštetih in- dustrijskih in rudarskih naseljih kapita- lističnih držav in dominionov, vsepovsod, kamor jih je zanesla neizprosna borba za kruh, za družino — za življenje. Tuja ruša pokriva zmučena telesa in doma zamaž- čaka ljubeči svojci — kajti ne vrncjo se nikoli; požra jih je tujina. Zaman va- ljivo šumijo jagjednji ob cestah in vrtovih, zaman mati ljubeče zre v daljavo, zamaž- čaka žena... Tujina je neizprosna in neusmiljena. Redko kdaj se spominjamo sosed ali znanca, ki je preminul tam da- leč v Argentini, Franciji in drugih tujih krajih. Kadar pa pride na obisk v domo- vino znanec, ki je imel srečno roko in se je znašel v tujem okolju, dobil zaposlitev in dolga leta varčno dajal na stran pri- hranke, kako ga poveličujemo! Takrat je govora o njem vsepovsod in z vsemi re- gistri hvalivmo srečne tuje kraje. Neumor- ni mislici o dobrotah kapitalističnega sveta kričeče razlagajo — nepoučeni pa verja- mejo. In vrstijo se pobegi čez mejo — v tujino...

Ivan Kramar

Rojstva in smrti od 30. junija do 7. julija 1956.

Rodile so: Kristina Perlec iz M. Crne, dečka; Marija Cahuk iz M. Sobote, deklico; Terezija Kopun iz Noršinec, deklico; Terezija Srbec iz Cankove, dečka; Sarika Bezec, učiteljica iz Puconec, deklico; Apolonija Cer iz M. Sobote, deklico; Marija Horvat iz Radene, dečka; Lojzka Jeran iz M. Sobote, deklico; Amalija Kuhar s Suhlega vrha, deklico; Helena Norčič iz M. Sobote, deklico; Marija Kardoš iz M. Sobote, deklico. Rodile so v soboški porodnišnici.

Doma so rodile: Kristina Jančar iz Bakovec, deklico; Marija Fister iz Krogar, deklico in Marta Hecan iz Bakovec, dečka.

Umrla sta: Danica Golob iz Mačkovec, stara 6 let in Marija Nagy, upokojenka iz M. Sobote, stara 57 let.

NESREČE IN NEZGODE

Krave so se splašile, ko je 26-letni Vladimir Banko iz Bakovec peljal z njimi gnoj na njivo. Hotel jih je ustaviti in je

Pozdrav iz JLA

Iz zelene Sumadije pošilja prisrčne pozdrave domačim, sorodnikom in sosedom, učiteljicam in učencem osnovne šole v Kuzmi, teti Emi in njeni družini, znancem in prijateljem vojak

Franc Siftar,
VP 4542/55, Kragujevac

ŠPORTNE VESTI

Več tisoč gledalcev na konjskih dirkah v Ljutomeru »Fistra« Ludvika Slaviča iz Grab - republiški prvak

Ob navzočnosti več tisoč gledalcev so bile v nedeljo popoldne v Ljutomeru velike poletne konjske dirke, ki jih je priredil domači Klub za konjski šport. Med častnimi gosti sta bila tudi pokrovitelj dirk general Jaka Avšič, predsednik Zveze za konjski šport Slovenije in zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft. Organizacija prireditve je bila prav dobra.

V prvi dirki »Pionir« (enovprežna vožnja za 2-letne kasaške konje) je zmagala »Punčka« Alojza Jureša iz Ljutomera (kilometr. čas 1.46.6), v drugi dirki »Občinski ljudski odbor Ljutomer« (enovprežna heat vožnja za 4 do 12-letne kasaške konje) »Ria« Mirka Hanžekoviča iz Verzeja (1.29.4), v tretji dirki — poskusni jugoslovanski kasaški derby »Okrajna zadruga zveza M. Sobota« (enovprežna vožnja za 4-letne kasaške konje iz FLR) »Plik« Ivana Jamnika iz Hrastja (1.52.9), v četrti dirki »Občinski ljudski odbor Ljutomer« — drugi heat »Ria« Mirka Hanžekoviča iz Verzeja (1.51.2), v peti dirki »Republika Slovenija« (enovprežna vožnja za 5-letne kasaške konje, ki so ožrebljeni in stalno v Sloveniji) »Fistra« Ludvika Slaviča iz Grab (1.42), v šesti dirki »Okrajni ljudski odbor M. Sobota« (enovprežna vožnja za 5 do 12-letne kasaške konje) »Kikica« Jožeta Hecga iz Voseka (1.59.5), v osmi dirki »Republiška zrebčarna Praverško« (ravna galopska dirka za člane in članice klubov, JLA in LM)

Gledalci obsojajo

Kino na deželi je redkost. V veliki Polani ga imamo in lahko bi se ponašali z njim. Toda ta ponos kalijo mnoge stvari, ki jih je nujno potrebno čimprej urediti.

K predstavam prihajajo različni ljudje. Nobena redkost niso klepetulje, ki šepetajo ves čas, med predstavo je slišati najrazličnejše pripombe, ki jim sledi smeh. Tišina je sploh velika redkost. In prav tega resni gledalci pogrešamo. Moti nas loputanje z vrati na obeh straneh dvorane, ljudje, ki ves čas prihajajo in odhajajo, svetlobne lise pri popoldanskih predstavah, poseben problem pa so šolski otroci, ki jih nikoli ne manjka pri zadnji večerni predstavi. Čudno je, da ravnateljstvo šole takih obiskov ne prepove! Zgodi se, da pride kaka mati celo z dojenčkom in tako morajo gledalci poslušati mladega kričarja. Tudi pijanci, ki zamenjajo kino z gostilno, niso redki.

Kupo pa napolnijo reditelji, ki brezbrizno sedijo v kakem kotu in se pogovarjajo in tako povzročajo še večji nered.

Pismo naših vojakov

Tokrat so se oglasili naši fantje - vojaki, ki služijo kadroviski rok v Kumanovem. Kakor pišejo, je to zadnje pismo, kajti že v kratkem bodo prišli domov. Domačine in vse Pomurce pozdravljajo: Stefan Serec, Murski Crnci; Jože Gruškovernjak, Gancani; Franc Orvatič, Vanča ves; Anton Hajdič, Vidonci; Ludvik Gumilar, Radovci; Bela Gombe, Motovlici; Franc Forjančič, Slaveč; Stefan Terčak, Turnišče; Franc Časar, Otovci.

skočil pred nje, a so ga podrle in z vozom vred šle čez njega. Poleg manjših poškodb ima nalomljeno hrbtenico.

Sračje gnezdo je speljalo 12-letnega Franca Kozarja iz Segovec tako visoko na drevo, da je padel 14 metrov globoko na tla in si izbil zobe v gornji čeljusti, poškodoval koleno in zlomil levo nogo pod kolonom.

Zile si je prerezala 76-letna Ana Breškoč iz Domanjševca iz obupa, ker že leta in leta hudo trpi zaradi reumatizma.

Vsi se zdravijo v soboški bolnišnici.

„Inventura“ v Črnelavecih

Na vratih črnelavske zadružne prodajalne še visi in bo visel še najbrž do konca meseca listek z napisom »Inventura«. Sicer to slučajnega potnika ne bi začudilo, saj smo v času polletnih obračunov, toda domačini že predolgo čutijo, kaj pomeni ta »inventura«, ko morajo za vsako najmanjšo stvar v M. Soboto. Tega pa je kriv upravni odbor, ki ni poskrbel za novega poslovodjo, ko je dosedanja poslovodkinja za en mesec prekinila delovno razmerje. Kako dolgo bo še trajala ta »inventura«, pa bomo videli. L. M.

„Stare ljudi je treba spoštovati“

Pod tem naslovom smo objavili v eni izmed zadnjih števil našega lista članek, ki govori o tem, da je treba stare ljudi spoštovati. Toda tega se marsikje ne zavedajo. Tak primer je tudi z C. v M. Soboti. Ne glede na to, kaj je ona in kaj je bila, je odnos, ki ga imajo nekateri uslužbenci »Hotela pod platanami« do te stare ženske skrajno nemogoč in nečloveški.

Stara ženska je podvržena šikanam, ki jih je treba javno kritizirati. Tako jo ne prestando zmerjajo s »prokletu babo« in podobnimi psovki. Prav tako nima miru v tisti sobici na dvorišču, ki je bolj podobna brlogu kot pa človeškemu stanovanju. Zgodi se, da ji privežejo mrtvo podgano na kljuko, da ji mečejo kamenje v okno, umazano vodo polivajo po dvorišču tako, da ji priteče v stanovanje; pred vrata ji postavljajo lestve ali sode, tako da ženska ne more ven. Če protestira proti takemu ravnanju, ji govorijo, da bo boljše takrat, »ko bo imela svojo hišo na pokopališču«, in pdb. Potem ji v ključavnico namestijo žico, tako da dalje časa ne more iz sobe in ji tuji ljudje odprejo. In kaj bi bilo, če bi jo medtem časom zadel kap ali kaj podobnega?

Se dolgo bi lahko naštevati, kaj delajo s to staro gospo uslužbenci »Hotela pod platanami«. Ponavljamo: kakorkoli je že s to staro žensko, v nobenem primeru pa je ne bi smeli tako šikanirati in ji na tako podel in nesramen način greniti zadnje dni življenja. -r.

last klubov, JLA in LM) »Ašo« Stefana Vajsa iz Ptuja (1.24.5) in v enajsti dirki »Naše članice« (dvo-vprežna amaterska dirka za 5-letne in starejše kasaške konje) »Frajlica I« — Fistra« Ludvika Slaviča iz Grab (4.17.5).

Najboljši kilometrski čas dneva je dosegla »Proja« Joška Slaviča iz Stare nove vasi (1.28.5). Znani rejec kasaških konj Ludvik Slavič iz Grab pa je skupaj s svojo »Fistro«, zmagovalko v dirki za prvenstvo Slovenije, prejel lovoričev venec iz rok pokrovitelja prireditve tov. Jaka Avšiča.

Nogometni sodnik in piščalka

26. junija v Ptuj. Nogometna tekma za pokal maršala Tita med domačo Dravo in gostujočo Soboto. Regularni čas ni prinesel odločitve. Igra je bila po čudnem naključju (zaradi napake enega igralca) prekinjena v podaljškem drugem polčasa. Kričev je več: glavni sodnik Vaupotič, stranska sodnika in naposled tudi igralci.

Nesposoben sodnik. Groba igra in pretep med igralci. Kri je zavrela. Gledalci so grozili sodniku, da mu bodo pospetili, če... Vedenje je do-bivalo vedno bolj »športno« obeležje, sodnik pa ni posedoval marveč je rajši klepetal z igralci.

Nalijmo v kupico še bolj čistega vina: Sodnik, ki si je moral sposoditi piščalko od občinstva, sodnik, ki ni poznal pravil nogometne igre in je odredil nadaljevanje tekme (podaljšek) brez običajnega zrebčanja, sodnik, za katerega je to aut, če se žoga pri streljanju odbije od prečke nazaj v polje, sodnik, ki razpeljavi regularno dosežen gol v škodo gostov, čeprav ga je prej pripoznal, sodnik... Stopnjevana atmosfera je dosegla svoj višek: gostujoči igralci so nagradili sodnika z darovi svojih mišičastih rok, iz množice pa je bilo slišati sicer osamljeni glas: fašisti!

1. julija v Lendavi. Nogometna tekma med prvim in drugim moštvo Nafta.

Podcenjevanje domače tekme. Organizatorju je moči marsikaj očitali. Največ pa seveda sodniku Varvi, ki je brez piščalke odigral svojo vlogo na igrišču, kateremu je pri sojenju manjkala objektivnost in ki je dopolnil ose, kar je moglo slabo optivati na mladi naraščaj in malo koristiti barvi lendavskega nogometa.

Bilo pa je avtov — tudi pri maloštevilnih gledalcih, ki so nezadovoljni zapuščali zeleno polje — že med igro.

Že večkrat dognana, a še enkrat obnovljena resnica: odpovedali so

sodnik in kraj je bilo disciplini igralcev — tokrat na ptujskem in lendavskem igrišču. Dokaj resen problem v našem nogometu, ki mu bo morala napraviti kraj prav sodniška organizacija, kajti čas je že, da tudi na tem področju »čepolje meri naj samo kopitar«.

Obsojanja vredno pa je zlasti to, da pošiljajo slabe sodnike na taka nogometna srečanja, kot so tekme za pokal maršala Tita. Neobjektivno in nestrokovno sojenje, slaba disciplina igralcev, prepiri in pretepi na igriščih, »predroče« nabijanje gledalcev in žaljivke — mar sodi to k prlinam športnika v naši socialistični domovini, dostojanstvenosti človeka in končno: ali je dostojno plemenitemu tekmovalcu za največjo športno lovoriko — pokal maršala Tita?

Odgovor se nam vsiljuje kar sam. -sk-

NAFTA I — NAFTA II 5:2

RAKICAN : FUZINAR (Ravne) 4:1

Večja sreča, katere so bili deležni igralci Rakicana v borbi z vsaj enakovrednim če ne skoraj boljšim nasprotnikom, jim je prinesla precej krepko zmago v nedeljskem kvalifikacijskem srečanju za vstop v slovensko ligo. To pa je tudi vse, kar so videli vrednega sicer številni gledalci te tekme. Omeniti je treba le še grobost, ki, kakor kaže, zaradi prizadevanj posameznikov nikakor ne more oditi z naših igrišč. Nešportno obnašanje, v katerem je na nedeljski tekmi prednjačil igralec domačinov Humar, pa dela takim pojavom družino, katere ne odobrava noben, resnično objektivni gledalec in je ne bi smel niti igralce.

V knjigarno »Dobra knjiga« in v novo »Papirnico« v M. Soboti sprejmemo

2 VAJENCA, MOSKA

Pogoj: nižja srednja šola. Prošnje poslani na upravo Časopisno-založniškega podjetja »Pomurski tisk« v M. Soboti, Koeljeva 7.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 15. do 15. julija ameriški film »Hondo« — od 17. do 19. julija jugoslovansko-nemški film »Klissurac«.

CEPINCI — 15. julija italijanski film »Srce«.

VELIKA POLANA — 15. julija »Bila sem močnejša«.

RADGONA — 14. in 15. julija ameriški barvni film »Robinson Crusoe«, 18. in 19. julija angleški film »Očka, vrni se«.

RADENCI — 15. in 16. julija amer. barvni film »Daj gas, Joe« — 19. julija amer. barvni film »Ženske prihajajo«.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 15. do 22. julija: Sredi julija padavine z ohladi-tvijo, v ostalem lepo poletno vreme.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota

obvešča:

Proslave in prireditve. Občinska gasil-ska zveza M. Sobota bo izvedla 15. VII. ob 8. uri generalno vajo za II. gasilski festival v Mariboru. Istočasno bo tudi tekmo-vanje sektorskih prvakov.

ObGZ Ljutomer bo izvedla generalko v Bučecovcih ob 10. uri, ObGZ Radgona v društvu Črešnjevci ob 14. uri in ObGZ Cankova v društvu Rogoševci ob 16. uri.

PGD Bučecovci proslavlja 15. julija ob 9. uri 60-letnico obstoja društva.

PGD Bokreči proslavlja v nedeljo 15. julija 30-letnico obstoja društva.

Pionirska kolonija. Ker razsaja v oko-lici našega letovišča za pionirje pri Kopru meningitis, je vstop mladini izpod 15 let zabranjen. Tako odpadejo predvidena leto-vanja na morju.

Gasilski festival v Mariboru. V prihod-njih dneh bodo občinske gas. zveze dostavile društvom festivalne značke in plakate. Vabimo vsa društva, da iste čimprej razpe-čajo. Plakate je treba nalepiti na vidnih mestih.

Društva naj nemudoma vložijo prijave o udeležbi na festivalu. Prijave naj pošljejo pristojni ObGZ.

KMETIJSKA ZADRUGA SEVNICA

proda naslednja osnovna sredstva: stiskalnica — hidravlična, nova, 500 litrna; krožna brana »Fogel-Flora«, malo rabljena; kultivator »Lovrin«, malo rabljen; mlin »Kladivar«, nov; traktorska kosilnica, malo rabljena; traktorska prikolica — brez vzmeti — uporabna;

traktor »Steyer« s plugom in pri-kolico, vse uporabno; pisalne stroje, dobro ohranjene; železne blagajne, dobro ohranjene; žetveni stroj »Unra«, dobro ohranjen. Prednost pri nakupu imajo gos-podarske in družbene organizaci-je. Javna licitacija bo 20. julija 1956.

RAZPIS

Komisija za razpis službenih mest direktorjev in poslovodij pri ObLO Beltinci razpisuje na podlagi 10. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in 89. čl. Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov službeno mesto

POSLOVODJE

za mizarsko podjetje »Jelka« v Bel-tincih. Pogoji: obrtni mojster v mizarski stroki z vsaj 5-letno prakso. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj. Kolkovane ponudbe s potrebnimi dokazi o strokovnosti in s kratkim življenjepisom je treba poslati do 20. julija t. l. na ObLO Beltinci.

PRODAMO VEČJE KOLIČINE

SADJEVCA

po 25 din

Vinarsko sadjarska šola Svecina p. Zg. Kungota

Kmetijske zadruge in posestva!

Vinogradniško gospodarstvo Ljutomer ugodno proda:

- 2 traktorja »Ferguson«, 15 KS (petrolej, pog. s plugi in jermenico);
 - 1 mlatilnico »Zmaj«, širina bobna 110 cm;
 - 1 mlatilnico »Zadrugar«, širina bobna 110 cm.
- Vsi stroji so v odličnem stanju.

ZAHVALA

Ob izgubi naše predrage mame, tete in stare mame

MARIJE NAGY

se prav lepo zahvaljujemo upravi so-boške bolnišnice, predvsem pa dr. Novak-Sedlaček Leji, kakor tudi strežnicam, ki so na njenem od-delku in so pokojni lajšali bolečine z veliko požrtvovalnostjo.

Zahvaljujemo se predstavniku Društva upokojenecv Murska Sobota tov. Rudolfu Lotriču za ganljive besede ob odprtem grobu, kakor tudi vsem, ki so darovali vence in jo spremljali na njeni zadnji poti.

M. Sobota, 8. julija 1956.

Sinova, Nikolaj z družino, Janez, sestra Gizela, družina Razdevšek, Cah in ostalo sorodstvo.

PREBIVALCI POMURJA!

Obiščite XIII. MARIBORSKI TEDEN,

to veliko manifestacijo našega gospodarstva, kulture in športa. Razstava in veselični prostori v Mladinski ulici.

Od 27. julija do 5. avgusta 1956

Na železnici 25% popust!

7831 NIMA ZAMUDE

Na peronu se je prikazal prometnik. Z loparjem pod pazduho je stopil proti službenemu vozu, še enkrat pogledal na uro in dal znak za odhod. Vlakovodja je dvignil roko. Sokolji pogled strojevodje je še enkrat preletel vso vlakovno odpravo. Kratek vzgib vzvoda in »mariška« je zasopihala. Počasi smo izginjali za prvimi ovinkom in prometnik, ki je stal na peronu, je bil vedno manjši in manjši.

Kazalec na brzinetru se je počasi pomikal od 5 proti 10, 15, 20, 30, 40. Tu se je ustavil.

»In naprej?« sem vprašal strojevodjo, ki si je dal opravka pri medenastih zaklopkah na kotlu. »45 kilometrov, to je najvišja dopustna hitrost na naši progi. Sicer pa, lokomotiva serije 53 — pri tem je mislil na nam vsem znano »mariško« — ne zmore več kot 60 kilometrov na uro.« Stroj se je sunkovito stresal. Strojvodja se je naslonil na ograjo pri vratih in roka mu je počivala na vzvodu za pripuščanje pare.

»Veš, tako je: loki na naši progi so preostri, ne dopuščajo, da bi vlak drvel z neomejeno hitrostjo. Pa tudi proga sama ni, ne vem kako odporna.«

5 ton premoga za eno pot

Kurjač je medtem drezal z dolgo železno palico po ognjišču in strokovnjaško pogledoval na manometer. Ognjeni zublji so lizali naloženi premog, ki ga je pridni kurjač Jože skoraj neprestano basal v peč.

»Včeraj je bil tender poln, toda seveda; premog smo naložili v Murski Soboti. Potem smo peljali proti Ormožu. Iz Ormoža spet do Hodoša. No, danes gremo iz Hodoša proti Ormožu in s to zalogo premoga moramo priti še iz Ormoža v Mursko Soboti.«

»Pa se ne bojite, da bi premoga zmanjkalo?«

»Kaj bi ga zmanjkalo, je že točno preračunano, da teh 5 ton zadostuje za vso to dolgo pot.«

V mislih sem računal, koliko dragocenega premoga zgori v teh presnetih mariških. Motorne lokomotive bi bile gotovo cenejše! Kazalec na brzinetru je kazal 35, nato 30, 20, 15, 5. Zavore so zaškripale in vlak se je ustavil na prvi postaji. Samo ena skopa minuta in spet smo počasi odropotali. Strojvodja je pogledal na uro in ugibal: sedaj smo še točni, toda na naslednji postaji bomo premikali. Marsikaj je seveda pri premiku odvisno od premikačev in kretnikov. Povsod velja eno: naglica, naglica. Kajti potniki niso navdušeni nad zamudami.

In ljudje, brez katerih tudi vlak ne gre...

In potem smo se pogovarjali o vsakdanjih stvarih: o življenju in delu vlakovnega osebja. V soboški kurilnici je zaposlenih okoli 50 ljudi. To so strojevodje, kurjači, mehaniki, delavci in ljudje iz uravne. Kolektiv ima svoje upravne organe in sindikalno podružnico. Toda težko je to delo: malokdaj pravzaprav nikoli, niso vsi člani kolektiva zbrani. Tu je urnik — spored voženj in to

gre vse leto ne da bi se le za hip ustavilo.

Medtem je stara tenderca iz leta 1927 začela poštno sopsti. Kazalec na manometru je podhrteval.

»Vzpetina,« mi je pojasnil strojevodja. Dve sta: prva pri Mačkovcih, druga pri Zerovincih. Višinski odklon znaša okrog 25 promil. »Če Jože ne bi malo prej poštno zakuril,« je strojevodja počukal kurjača za rokav in se mu nasmehnil, »bi nam stroj krknil.«

Lokomotivi je odleglo in že smo se bližali naslednji postaji, kjer sem se poslovil od strojevodje in kurjača...

Kmalu zatem sem se že znašel na trdi klopi v potniškem vozu. Kolesa so enakomerno udarjala in mimo oken so švigali telefonski drogovi. Sopotniki so gledali skozi okna in se pogovarjali o vremenu. Kako čudno. Vlak je postal človeku nepogrešljiv. Odločimo se, da bomo potovali, kupimo vozni listek in že sedimo v prostranem kupeju. Ko se tako vozimo z vlakom, pa navadno niti za trenutek ne pomislimo na ljudi, ki dajejo tej črni, sicer sajasti gmoti, prijeten ritem življenja. No, danes nismo zadovoljni samo s tem, da sorazmerno hitro potujemo. Hočemo tudi udobno potovati. Da bi nekako ustregli tej želji potnikov, so uvedli na vseh železnicah v državi prvi in drugi razred — prav tako kot je v ostalih evropskih državah — tretji razred pa je šel po gobe.

In na glavnih progah že uvajajo vse potniške vozove tapcirane seže. Seveda bo minilo še nekaj časa, preden bodo lesene klopi popolnoma izginile.

Iz tega razmišljanja me je zbudil glas starega očanca: »Prosim, povejte mi, kje je tretji razred?«

»Kar tule, očka,« sem mu pokazal na sedež ob meni. Pa mu nekaj ni šlo v račun: »Ja, kako pa to, da zunaj povsod piše drugi razred?«

In moral sem mu ponoviti prav vse, o čemer sem malo prej razmišljal.

Vlak je počasi privozil v Ormož. Iz lokomotiv na postaji se je leno dvigal gost dim. V prometnem uradu je telegrafski aparat počasi, sunkovito tipkal: »7831 nima zamude.«

-jm

Motiv iz G. Radgone

Pri Veržeju obnavljajo most čez Muro

Na mostu čez Muro pri Veržeju je spet živo. Že nekaj dni je od tega, kar so pričeli nameščati novo leseno konstrukcijo. Osrednji del mosta so popravili v glavnem že lani, letos pa sta predvidena za popravilo tako levo kot desno krilo mosta. Doslej so namestili prve nosilce. Da so to storili, je bil skrajni čas, kajti staro ogrodje je bilo popolnoma trhlo in nekaterih starih nosilcev niso mogli izvleči iz mostu ne da bi se zrušili. V glavnem pa

so bila doslej vsa dela bolj pripravljalnega značaja. Med drugim so zabili v dno struge tudi nekaj novih pilotov. Prav posebej je treba omeniti razdiralno silo vode, posebno pa še ledu, ki je v času odjuge nekaj novih pilotov popolnoma odrezal.

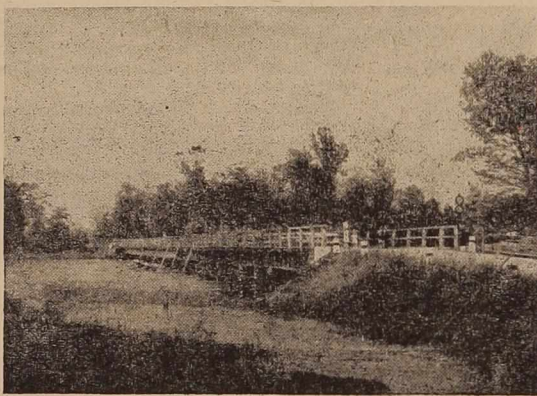
Lesena konstrukcija, ki je letos popolnoma odslužila, je bila zgrajena leta 1945. Le čez nekaj let so bila potrebna manjša pa tudi večja popravila, predvsem zato, ker je bilo precej prometa usmerjenega čez verženski most. Največkrat je bilo treba izmenjati mostnice, ki so dotrajale vsaki dve leti.

Približno 25 ljudi — včasih jih je tudi več — se je pridno lotilo dela, kajti ljudje — pešci, ki hodijo čez most, vedno vprašujejo, kdaj bo most gotov. Vsa dela bodo dokončali nekako avgusta. V glavnem si

pomagajo graditelji mostu s čisto primitivnimi sredstvi. Največji stroj sta vsekakor dve veliki »kozi« — to sta nekaka lesena vzvoda s katerima dvigajo in spuščajo nosilnice. Sicer pa delajo na mostu sami »asi«, ki vedo kako se tem rečem streže. Res čudno je, da stari, trhli nosilci niso že prej popolnoma odpovedali, saj so tako trhli, da jih je mogoče lomiti kar z roko. Delo na tem mestu ob levem bregu Mure bo šlo brez dvoma hitreje od rok kot pa kasneje, ko bodo morali nameščati vse nove dele na odru nad vodo.

Leseni most na Muri, ki preživlja že drugo desetletje, bo moral v doglednem času pustiti mesto novemu, zidanemu mostu, kajti vedno večji promet zahteva trpežno mostno konstrukcijo.

-jm

Kadar naraste voda pod mostom čez Muro pri Veržeju

Kadar se dekle odloča za poklic

Znano je, da je včasih prevladovalo mnenje, da je ženska manj sposobna za opravljanje nekaterih poklicev kot moški. Toda iz leta v leto je več žena, ki poleg gosodinjstva opravljajo še kak drug poklic. Samo gospodinjenje danes žene ne mo-

re zadovoljiti, prav zato se dekleta in žene uveljavljajo v različnih poklicih. Če žena dela v nekem poklicu, je mnogo bolj samostojna in zadovoljna. Ima pa tudi širše duševno obzorje in je bolj izkušena.

Vsako dekle, ki konča šolo, mora dobro razmisliti o svojem poklicu. Je cela vrsta poklicev, ki so izključno ženski: otroška negovalka, vzgojiteljica za predšolsko mladino, modistka itd. Zelo mnogo pa je poklicev, ki so primerni za moško kot za žensko mladino. Manjša je poklicna izbira glede telesnih zmožnosti, do čim v duševnih zmogljivostih dekleta popolnoma dosegajo fante. Se več. Imajo to odliko, da so zelo marljive.

Zanimanje za poklice pri mladih dekletih je prešlo raznoliko. Dekleta morajo misliti na različne poklice in ne samo za tiste, ki jih tako iz navade smatrajo, da so ženski. Večina deklet želi postati: frizerka, pletilja, šivilja, prodajalka. Toda to ni dovolj. Dekleta lahko postanejo tudi kaj drugega. Žene in dekleta so zelo primerne za poklice, kjer je potreben okus, spretnost prstov in zapestja. Žene dobro uspevajo tudi kot slikarke na porcelan in izdelke iz mavca.

Razen navedenih poklicev lahko postanejo dekleta tudi dobri krznarji, slaščičarji, knjigovezi, opankarji, medičarji, fotografi, zlatarji, ortopedski bandažerji, optiki in precizni mehaniki.

Pri vseh poklicih je pač potreben dober premislek, potem pri delu pa vztrajnost in volja.

Rešitev nagradne križanke „Pomurje 1. maj“

Od 76 dospelih rešitev križanke je bilo 43 pravilno rešenih. Izrečani so bili: Rac Avgust, Vila Mladika, Topolščica; Mavrič Dušan, Kruplivnik št. 10, p. Grad; Cisar Aleksander, Ljutomer; Peče Simen, Ljubljana, Ježica 33 a; Horvat Jurij, dijaški dom, Lendava.

Knjižne nagrade sprejmejo izrečanci po pošti.

Vodoravnice: 1. Ljutomer, 8. kalo, 11. pot, 15. Prekmurje, 21. Lendava, 27. jeleni, 28. enica, 30. med, 31. krenite, 32. angel, 34. stil, 35. umita, 36. idila, 37. luč, 38. krepost, 39. o, 40. ornat, 42. Ani, 43. bata, 44. ptica, 45. bur, 46. diap, 47. Ra, 48. Eva, 50. dinar, 52. om, 53. eta, 54. trata, 55. prestop, 57. lom, 59. udice, 61. nocoj, 62. zi, 63. triki, 64. preskok, 65. eternit, 66a KP, 68. več, 69. sn, 70. orača, 71. vrag, 72. Avar, 74. tenor, 74a eksil, 76. sit, 77. nosema, 79. greh, 80. osa, 81. eč, 82. disk, 83. ilov, 85. peti, 86. somi, 87. gram, 88. osorej, 89. nem, 91. ne, 95. Amerika, 95. dela, 96. brez, 97. grabi, 98. ebonit, 100. Mura, 102. okoli, 104. ali, 105. prag, 106. premoeten, 108. iški, 110. dame, 112. amoret, 114. tor, 116. dol, 118. ahaten, 119. po, 121. Kelt, 122. Selo, 124. Atila, 125. laičen, 128. riž, 150. RK, 152. nato, 154. ick, 155. ep, 156. ikra, 158. kriv, 140. le, 141. kri, 144. ta, 146. nega, 148. agi, 149. dan, 151. oaza, 153. Edi, 155. er, 156. rak, 157. Iva, 159.

pota, 161. ar, 162. Iran, 164. vila, 166. in, 167. Ava, 168. rasa, 170. Ravena, 172. nabit, 174. leto, 176. ii, 177. NN, 178. taliga, 180. ker, 181. etamin, 183. šota, 185. natr, 187. J. S. (Josip Stritar), 188. jahača, 190. izba, 192. Oka, 195. Vanek, 197. moka, 199. črv, 200. atletika, 202. Ilir, 205. ozek, 204. kimatec, 206. kali, 208. gen, 210. recept, 211. Abelj, 212. emir, 213. bato, 214. Aron, 216. deca, 218. ni, 219. A. Z. (Anton Žnidarič), 220. li, 221. edin, 222. glej, 224. Edi, 226. alipel (lepila), 227a no, 229. trne, 232. plus, 233. briga, 234. li, 235. OLO, 237. akumulatorji, 238. ro, 239. krat, 240. tresi, 241. oč, 242. elida, 244. arija, 245. opazen, 247. klen, 248. klada, 249. oba, 250. Ig, 251a omela, 253. aja, 254. spotika, 255. Jed, 256. slana, 257. obir, 258. NRS, 260. ačena, 262. klej, 265. ki, 264. rek, 265. krača, 266. Avala, 267. Cene, 269. enaka, 271. krateno, 273. bat, 274. trasa, 275. udaren, 276. imenom, 277. Toskanini, 278. sok, 279. krim, 280. namažani.

Navpično: 1. ljubezen, 2. jemat, 3. ulita, 4. teta, 5. ona, 6. mi, 7. rediti, 8. kila, 9. Aca, 10. la, 11. peč, 12. od, 13. prepleteno, 14. rep, 15. enormen, 16. kisa, 17. M. T. T. (Mariborska tekstilna tovarna), 18. u. e, 19. ja, 20. eno, 21. Lenin, 22. Elanov, 23. DS, 24. ata, 25. vino, 26. alimenti, 29. Nica, 30. Murska Soboti, 31. kra, 33. grd, 36. Itaka 37. lues, 38. kip, 39. ovitek, 41. Tacen, 44. priča, 45. breg, 46. doka, 48. Edi,

Pomurski vestnik — Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Soboti, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 1-39 Uprava in oglašni oddelki: Murska Soboti, Koceljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrletna 100, polletna 800, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-608 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti.

AGADIR

»Razen luke, ki je zanimiva, turisti ne bodo videli v Agadirju kaj posebnega.«

Tako je pisal naš vodič o Agadirju, mestu, kjer se zapadna afriška obala nekoliko bolj kakor drugod zadira v kopno med Visokim Atlasom in Antiatlasom.

Vodič vsekakor ni mnogo obetal. Bili smo že vnaprej razočarani, za kar je poskrbel pisec tistega »genialnega« stavka.

Toda kakšno prijetno presenečenje nas je čakalo! Že samo pristanišče je izredno. Tu vodič ni lagal. Na novo je bilo zgrajeno šele leta 1955, prav tako je bila šele pred kratkim urejena večina obalnega pasu, ki se razprostira več kilometrov vzdolž mesta. Tu so zasajeni dolgi drevoredi s palmami in kaktusi, urejena so prekrasna, naravna igrišča za tenis in golf, sijajne plaže, postavljeni so novi hoteli, restavracije, vile in razkošni vrtovi z umetno nasajeno afriško floro.

Agadir je popolnoma novo mesto in se je razvil v to, kar je, šele po drugi svetovni vojni. V zadnjem času, ko so nemiri v Maroku vedno večji, je gradnja sicer nazadovala, ker so investorski, pa tudi francoski kapitalisti ustavili kredite. Zbali so se, da ne bi morda sadove pobrali tisti, ki jim tudi resnično pripadajo. Kljub temu pa je že to, kar je, vredno ogleda.

Se nikjer nisem videl toliko drznosti, ekstravagantnosti, bujne domišljije v arhitekturi kakor tukaj. Niti dve hiši nista enako grajeni, v istem slogu, barvi ali materialu. Kakor da so arhitekti določili Agadir za svojo naravno izložbo. Tu je modern slog francoske arhitekture, ki je gotovo ena izmed vodilnih na svetu, iz zamisljivih dospel v resničnost.

Cudovite so zlasti barvne kombinacije na stavbah. Sinje — modre kakor je morje okoli njih, rdečerjavkaste kakor puščavski pesek okoli njih, krvorodeče, kakor sončni zahod, rumenozelene kakor palme sredi njih, brezbarvne kakor bencin, s katerim polnijo avtomobile, rjavocrne kakor so oči berberskega dekleta, ki jih gleda.

Neverjetna je ta slika, a resnična.

S poti po Afriki

FRANC ŠRIMPF

8

V vsaki ulici sem vedno bolj odpiral oči.

Tu vidim hotel Marhaba v rjavkasti barvi z balkončki v nenavadnih oblikah, z izrezljanimi polkrogli pod njimi, tam zopet kino v središču mesta, z naprej porinjenim pročeljem v kombinirano morskonebni barvi, tu trgovsko hišo z izredno okusno aranžirani izložbami. Sedaj vidim spet povsem novo stavbo, še nedokončano, ki stoji na betonskih stebrih in v legi, ki je docela nasprotna ostalim hišam v tej ulici. Teško je opisati vse to, zlasti laiku. Pri vsem tem je najbolj zanimivo, da ni opaziti nikjer kakšne neokusnosti, banalnosti, atrakcij samo zaradi atrakcij ali eksperimentov samo zaradi eksperimentov, čeprav se mi sicer zdi, da je Agadir en sam eksperiment, a koristen in uspešen poizkus v sodobni arhitekturi sveta.

Nismo se mogli nagledati teh lepot. Vsi: potniki in posadka smo bili soglasni v tem, da je Agadir najlepše mesto Afrike, vsaj tiste Afrike, ki jo da sedaj poznamo.

Sprehajali smo se po tem mestu dolgo časa in skoraj smo pozabili, da smo v Afriki, v Maroku, da so tu doma Arabci, da imajo svoje mesto visoko gori na hribu, kakšnih štiri sto metrov nad mestom.

Prav na hitro smo si ogledali spodnjo arabsko četrt mesta. Za čudo: kakor da je evropski del mesta vplival tudi na domačine. Nič več nismo videli tiste umazanije, silne bede in revščine, ki je tako značilna za Alžerijo. Marok je res naprednejši del arabske Severne Afrike.

Trg je ves pod šotri. Arabci prevažajo svoje pridelke s

polj, sadovnjakov in vrto v osli in na kamelah ter jih razvrščajo pod šotiri. Živahno je tudi tu, a mnogo manj kričavo. Vse je bolj urazeno, umirjeno, mestno. To je sicer odzvelo mnogo čara temu domačemu koloritu.

Zapustili smo trg in se odpravili mimo na novo zgrajenih bolnišnic proti cesti, ki vodi v staro mesto na hribu.

Agadir-n-Ighir, trdnjava na rtu, so imenovali Marokanci staro portugalsko utrdbo Santa Cruz, ki so jo ti zgradili 1500. leta, da bi zaščitili ribolov v toplih agadirskih morskih vodah. Tu ulove naenkrat tudi po več vagonov rib.

Na srečo smo kmalu srečali avtobus, ki vozi po kačjih serpentinah na vrh. Stopili smo vanj in že nas je arabski šofer za štirideset frankov v pičli pol uri pripeljal zanesljivo v trdnjavo, zavito v plašč neprozorne morske megle. Megla je edina vremenska neveselica Agadira, ki je sicer sijajno klimatsko mesto. Letna temperatura ne preseže trideset stopinj, medtem ko se zimska giblje med dvajsetimi in tridesetimi stopinjami Celzija.

V starem mestu vrhu hriba žive izključno Arabci. Trdnjava je v glavnem ohranjena še taka, kakor so jo zgradili Portugalci. Obzidje, po katerem smo se plazili, je široko komaj toliko, da se lahko človek premika po njem. Vse mesto je prepreženo z ozkimi uličicami med kamenitimi hišami, zidanimi prehodi, z zavito gradnjo cest.

Že takoj ob vходу nas je obsledila gruča otrok, mladih Arabčkov, ki so se ponujali za vodnike. Vzeli smo si enega. Rekel je, da mu je ime Ahmed, da hodi v četrti razred ljudske šole in da je njegov oče pristaniški delavec. To je povedal kar v eni sapi in v še kar užiti francosčini.

Vodil nas je po mestu sem in tja, se splazil v vsako luknjo, smuknil na obzidje, vdiral v hiše, pokazal arabsko šolo in sploh vse, kar se mu je zdelo vredno in nevredno za tužje.

Takrat, ko sem potoval po Afriki, Maroko še ni bila samostojna država.